ANT

TÜRK HALKI KOBAY DEĞİLDİR!

Haftalık Dergi • 2 Mayıs 1967 • Sayı: 18 • 125 Kuruş

CHP'DE KAVGA

İNSANLIK AMERİKA'YI YARGILIYOR

HAFTANIN NOTLARI

Başbakan Demirel geçen hafta Almanya'da Konrad Adenauer'in cenaze töreninde bulunduktan sonra İran ve Pakistan'a gitti. İlk defa Başbakan olarak yurt dışına çıkan Demirel, daha sonra Almanya'yı da resmen ziyaret edecektir.

24 nisan

Atom mayınları

■ **Türk - Sovyet sınırına atom mayınları döşenmesiyle ilgili Türk teklifi'nin NATO tarafından prensip olarak kabul edildiğini Amerikan AP Haber Ajansı'na atfen New York Times Gazetesi açıkladı. Ancak, nükleer mayınların önceden NATO'yu haberdar etmek şartıyla Türkiye tarafından patlatılması yolundaki teklif üzerinde henüz görüşmelere başlanmadığı da AP tarafından bildirilmektedir. Haberi veren kaynaklar, Türkiye'de halen nükleer mayınlar bulunduğuna dair haberleri yalanlamakta ve Türkiye'nin teklifi üzerine ilk defa nükleer mayınların doğu bölgesine döşeneceğini ileri sürmektedirler. Ancak, ANT'ın evvelce bildirdigi gibi nükleer mayınların mevcut olup olmaması önemli değildir. Önemli olan, Türkiye'nin doğu bölgesinin Amerikalılar tarafından «kirletilmiş bölge» sayılmasıdır. Bir savaş halinde bu bölgenin havadan nükleer bombardımanla kirletilmesi planlanmışken, bugün aynı işin nükleer kara mayınlarıyla yapılması söz konusudur. Her iki halde de, Türkiye'nin doğu bölgesi, insanları ve bilumum canlılarıyla birlikte, bir Amerikan-Sovyet savaşında Amerika'nın çıkarları uğruna nükleer bombardımania mahvedilecektir.**

Nazizm gelişiyor

■ Almanya'da nazizm'i hortlatmak üzere kurulan Batı Almanya Ulusal Demokrat Partisi (NPD), geçen hafta iki eyalette yapılan seçimlerde dokuz sandalye kazanarak 10 eyaletin meclislerinde sesini duyuracak hale geldi. Özellikle Hitler hareketinin geliştiği Bavyera Bölgesinde büyük başarı gösteren Naziler, 1969 yılında yapılacak parlamento seçimlerinde iddialı olduklarını söylemektedirler. NPD güçlü sanayi bölgelerinde pek varlık göstermemekle beraber az gelişmiş bölgelerde taraftar bulmaktadır.

Para düşüyor

■ **Geçen haftaki basın toplantısında Başbakan Demirel «Türk parasının değerinin düşmediğini» söylediği halde, Avrupa'dan dönen Prof. Fahrettin Kerim Gökay «Başbakan para değerinin düştüğü yerlere gidip görmemiş. Ben gittim, gördüm. Paramızın kıymeti maa'esef düşmektedir» dedi. İddiasının asılsızlığı meydana çıkan Demirel'in halen yapmakta olduğu yurt dışı gezilerde Türk parasının değerinin düşüp düşmediğini yerinde incelemesi tavsiye edilmektedir.**

25 nisan

Hangi devirdeyiz?

■ Gün Yayınevi tarafından yayınlanan Lenin'in «Marxizmin Kaynağı» adlı eseri mahkeme kararıyla toplatıldı. Toplatılan eser Çarlık Rusyası'nın ünlü Granad adlı resmi ansiklopedisinde yer alan Marksizm ile ilgili yazılardan meydana getirilmiş bulunuyordu. Bu yazıları yazması Çarlık idaresi tarafından önce Plehanov'a teklif edilmiş, onun yazmaması üzerine satırı bir altın ruble karşılığı Lenin'e yazdırılmıştır. Çarlık Rusyası'nın bile hiçbir sakınca görmeden resmen yayınlattığı yazıların 1967 Türkiyesi'nde yasaklanmış olması, hangi noktada bulunduğumuzu göstermektedir.

İmtiyaza paydos!

■ **MP Genel Başkanı Osman Bölükbaşı, Kırşehir'de yaptığı konuşmada «komünizme ve sosyalizme karşı olduğunu» belirtmekle beraber bir Amerikan uşağı olmadığını göstererek «Türk Milletinin rızası ve hattâ haberi olmadan onu bir harb felâketine sürükleyebilecek imkân ve imtiyazlar Amerika'nın elinden alınmalıdır» dedi.**

26 nisan

6. filo çekilsin

■ **Komünist Partilerinin Çekoslovakya'da yaptıkları toplantıda konuşan Sovyet Komünist Partisi Genel Sekreteri Brejnef, Amerika'nın yabancı ülkelerde sadece üsler bulundurmakla kalmadığını, «yıkıcı faaliyet» «casusluk», «iftira» kampanyası yürüttüğünü belirterek Avrupa'daki Amerikan üslerinin kaldırılmasını istedi. Brejnef, ayrıca, Akdeniz bölgesinde barışın kurulabilmesi için 6. Filo'nun bu sulardan çekilmesi gerektiğini söyledi. Akdenizdeki müttefiklerinin güvenliğini sağlamak gerekçesiyle bu sularda dolaşan ve aslında Amerikan çıkarlarının koruyucusu olan 6. Filo, hatırlanacağı üzere üç yıl önce Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkartma yapmasını önlemişti.**

Birleşiyorlar

■ Avrupa'daki Türk öğrencilerini tek örgütte toplamak üzere kurulan Avrupa Türk Öğrencileri Konfederasyonu'na Almanya, İngiltere ve Fransa'daki öğrencilerimizden sonra Belçika'daki Türk Öğrencileri Birliği de katılmağa karar verdi.

Amerika'nın Vietnam'da giriştiği insanlık dışı katliâm bütün dünyada her gün çeşitli gösterilerle protesto edilmektedir. Resimde, Amerika'da yapılan Johnson aleyhtarı gösterilerden biri görülmektedir. Gösteride kullanılan dövizlerden birinin üzerinde Johnson'ın James Bond'vari bir resmi ile "kanlı parmak" anlamına gelen "Bloodfinger" ve "00$" ibareleri yer almaktadır. (Vietnam savaş suçlarından dolayı Johnson'ı yargılayacak Russell Mahkemesi ile ilgili haberlerimiz 8 ve 9. sayfalarımızdadır.)

27 nisan

Bilim uğruna

■ Üç Amerikalı uzay adamının bir süre önce Cape Kennedy'de bir yer denemesi arasında yanarak ölmelerinden sonra bu defa da ünlü Sovyet Kozmonotu Albay Komarov, Soyuz-1 Uzay Otobüsü ile yere inerken 6.400 Metre'den düşerek bilim uğrunda

KOMAROV

can verdi. Moskova'dan verilen bilgilere göre, kazanın sebebi, Uzay Otobüsü'nü indiren seri paraşütlerden en büyüğünün kolanlarının dolaşmış olmasıdır. Batılı uzmanlar ise, Soyuz-1'in uzayda arızalandığını, tasarlanan yörüngede uzay gemilerinin buluşması görevini tamamlayamayacağı anlaşıldığı için Komarov'a alarm çekilerek yere inmesinin bildirildiğini ve kazanın bu sırada vuku bulduğunu ileri sürmektedirler. Bilginlere göre, kaza Sovyetler'in bildirdikleri gibi vuku bulmuşsa, bu kaza ayın fethinde önemli bir gecikmeye sebep olmayacaktır. Fakat 25 aydır süren devamlı denemelerden sonra vuku bulan kaza teknik bir hatâ veya arızadan dolayı olmuşsa, ayın fethinin yıllarca gecikmesi muhtemeldir. Dünyanın en tecrübeli uzay adamlarından biri olan Komarov'un ölümü bütün dünyada büyük üzüntü yarattı.

Savcıların yeri

■ **İstanbul Barosu'na kayıtlı 20 avukat Baro Başkanlığı'na başvurarak, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de cumhuriyet savcılarının yargıçların yanında değil, sanıkların karşısında oturmalarının sağlanması için teşebbüse geçilmesini istedi. Avukatlar, savcının yargıçların yanında oturmasının ilk bakışta mahkemenin iddiaya savunmadan daha çok önem verdiği kanısını uyandırdığını ve mahkemelerin tarafsızlığı ilkesinin zedelendiğini ileri sürmektedirler.**

28 nisan

Çelenk yakıldı

■ 28 Nisan olaylarının yıldönümü İstanbul'da çeşitli törenlerle kutlandı ve devrim şehidi Turan Emeksiz'in anıtı başında nöbet tutuldu. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu bir bildiri yayınlayarak DİSK kurucularının 28 Nisan'dan aldıkları hızla Türk işçisini mutlu yarınlara eriştirmek için andiçtiğini açıkladı. Bu arada Mobil Şirketi, 28 Nisan'ı vesile yaparak İstanbul Üniversitesi bahçesindeki Atatürk Anıtı'na bir çelenk koymaya kalkıştıysa da, uyanık gençler yabancı sermayenin 28 Nisan töreninde yeri olamayacağını bildirerek çelengi yaktılar. Gençliğin tarihi hareketi, yedinci yıldönümünde işçi kardeşlerinin desteği ve yabancı sermaye çelenginin reddedilmesiyle daha büyük bir anlam kazanmış bulunmaktadır.

DİSK'e katıldı

■ Yıllar yılı en ağır şekilde sömürülen ayakkabı ve deri işçileri devrimci sendikalar safında yer almak üzere "Türkiye Ayakkabı ve Deri Sanayii İşçileri Sendikacı" adı altında yeni bir sendika kurarak DİSK'e katılmaya karar verdiklerini açıkladılar.

29 nisan

Alkılıç dâvası

■ 10 Mayıs'ta murafaası yapılacak olan Şadi Alkılıç için Uluslararası Af Kurumu (International Amnesty) Yargıtay'a tekrar bir telgraf göndererek "Alkılıç dâvasında verilecek kararın geleneksel Türk adaletinin bir ifadesi olacağına" inandığını bildirdi. Öte yandan, "Sosyalist Türkiye" adlı eserinden dolayı 7,5 yıl hapse mahkûm edilen Yargıç Ali Faik Cihan'ın dosyasının Yargıtay'da incelenmesine başlandı.

Ç. Altan konuşacak

■ Arkadaşımız Çetin Altan, TİP İstanbul Teşkilâtı'nın 2 Mayıs Salı günü Beyazıt'taki Rüya Salonu'nda saat 14'te düzenlediği bir toplantıda çeşitli sorunlar üzerinde bir konferans verecektir. Öte yandan, TİP İstanbul Milletvekili Sadun Aren de hafta sonunda İstanbul'a gelerek çeşitli semtlerde sohbet toplantıları yapmıştır. TİP Adana Milletvekili Ali Karcı ve arkadaşları Niğde, Aksaray, Nevşehir ve Kırşehir'de, Dr. Tarık Ziya Ekinci, Şaban Erik, Yusuf Ziya Bahadınlı ve Yahya Kanbolat da, Afyon, Dinar ve Çivril'de vatandaşlarla temas etmişlerdir.

30 nisan

Makal beraat etti

■ Bir süre önce Isparta'nın Keçiborlu İlçesinde dergimiz için bir röportaj hazırlarken ortaokul öğrencileriyle yaptığı görüşmeden dolayı 3 arkadaşıyla birlikte mahkemeye sevkedilen arkadaşımız Mahmut Makal, hiçbir suçu görülmediği için beraat ettirildi. Makal'ın uzun süreden beri hazırlamakta olduğu röportaj yakında ANT'ta yayınlanacaktır.

Doymuyorlar

■ Liberal AP Hükümeti'nin verdiği vurgun fırsatlarını da yeterli bulmayan özel sektör, bakanlarla yapılan ortak toplantıda serbest piyasa nizamının ve rekabetin ekonomiye tam mânasıyla hâkim kılınmasını, yabancı sermayenin teşvik edilmesini, iktisadi devlet teşekküllerinin imtiyaz ve muafiyetlerinin kaldırılmasını, daha fazla kredi verilmesini, iş mevzuatının işçileri daha fazla sömürecek şekilde değiştirilmesini istediler. İşadamları, servet beyanı yerine konulacak "özel durum bildirimi"ne de karşı çıkarak her türlü kontrolden uzak olmak isteklerini açıkladılar. Bu isteklerin sözcülüğünü de, sosyalistlere "Koçerolar!" diye saldıran Odalar Birliği Başkanı Sırrı Enver Batur yaptı!

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Çizgi çekildi!

CHP içerisinde aylardan beri süregelen Ecevit-Feyzioğlu çekişmesi, nihayet olağanüstü kurultayda Sekizler'in saf dışı bırakılmasıyla sonuçlanmıştır. Böylece, parti içindeki son direnç unsurları da bertaraf edilerek "Ortanın Solu" ekibi CHP'ye tam anlamıyla egemen kılınmıştır. Sekizler'in parlamentoda 70'e yakın taraftarı olduğunu ve teşkilâtta da kısmi bir desteğe sahip bulunduğunu dikkate alan genel merkez, partiden büyük kitlelerin kopmasını önlemek üzere İnönü'ye özgü bir taktiğe başvurmuştur: 29 Nisan tarihi itibarıyle bir çizgi çekilecek ve bu tarihe kadar Sekizler'le işbirliği yapmış bulunup bundan böyle genel merkeze boyun eğecek olanlar hakkında disiplin kovuşturması yapılmayacaktır. Bu, İnönü'nün bir zamanlar 22 Şubatçılara karşı uyguladığı taktiktir. Bilindiği gibi, ihtilâl hazırlıklarına hemen hemen bütün yüksek komutanlar katıldığı halde 22 Şubat'ta bir çizgi çekilmiş, Aydemir ve arkadaşları ordudan uzaklaştırılırken onunla işbirliği yapanlar yerlerinde bırakılmışlardı. Oyun o zaman tutmuştu; bu sefer de tutmaması için sebep yoktur.

ECEVİT'çilerin Kurultay'daki üstünlüğünü gördükten sonra, bugüne kadar Sekizler ile işbirliği yapan partililerden çoğunun, Ortanın Solu'na inanmasalar da, genel merkeze boyun eğecekleri muhakkaktır. Nasıl ki, bugün Ortanın Solu hareketinin öncülüğünü yapanların çoğu, aslında sol'a inanmadıkları, hattâ iktidarları sırasında solculara karşı faşist baskı metodları uyguladıkları halde, halkoyundaki sola açılışı görünce sırf oy endişesiyle geçmişlerini inkâr ederek Ortanın Solu'nda karar kılmışlardır. Feyzioğlu'nun taraftarlarından çoğu da, kuvvet Ecevit'te olduğu için Ortanın Solu'na transfer etmekte tereddüt etmeyeceklerdir. Kaldı ki, Ecevit'çilerle Feyzioğlu arasında düşünce bakımından pek fark olmadığı da son kurultay konuşmalarıyla adamakıllı ortaya çıkmıştır. Sınıf mücadelesini reddeden, üretim araçlarının özel mülkiyetini benimseyen, emperyalizme karşı tutarlı bir savaşı olmayan Ortanın Solu'nun bilimsel sosyalizmle hiçbir ilgisi yoktur ve bu politika sabık Feyzioğlu'cuları herhalde asla rahatsız etmeyecektir. Nitekim birçok kapitalist ve toprak ağası Ortanın Solu kadrosunda çekinmeden yer almıştır.

BİR zamanlar bugünkü Ortanın Solu yöneticilerinden çok daha ileride olduğu halde Ecevit'le kişisel çekişmesi yüzünden sağa düşen Feyzioğlu ile öteki gidiciler ise, kurultay yenilgisinin hırçınlığı içinde herhalde daha da sağa sürüklenecek, belki ikinci bir Hürriyet Partisi tecrübesi yaşadıktan sonra politika lâbirentlerinde kaybolup gideceklerdir. Evet, artık çizgi çekilmiştir. Sağda bir AP, solda bir TİP ve ikisinin ortasında hem solculuktan dem vurup solun oylarını, hem de aşırı sola düşmanlıktan söz edip hâkim sınıfların desteğini sağlamağa çalışan bir CHP vardır. TİP ve AP'nin kesin çizgilerine karşılık CHP çizgisi hâlâ zigzaglarla doludur. Soldaki oyları çekmek ve sol gelişmeyi yozlaştırarak küçük tâvizler karşılığında egemen sınıfların çıkarlarını bir süre daha devam ettirmek hesabına dayanan Ortanın Solu hareketi, Türkiye'nin gerçek bağımsızlık ve hızlı kalkınma ihtiyacına hiçbir zaman cevap veremeyecektir. Ama, ard hesapları ne olursa olsun, taze kan aşılanan CHP, faşist teşebbüslere karşı anayasa cephesinde sağlam şekilde saf tuttuğu, emperyalizme ve faşizme karşı emekçi kitlelerin kavgasını desteklediği sürece, tarihi bir rol oynamış olacaktır.

Sekizler gitti kavga bitti!

■ *Feyzioğlu ve arkadaşları İnönü faktörünü hesaba katmamanın cezasını çekiyorlar.*

CHP Olağanüstü Kurultayı'nın daha ilk günü saatler 9.25'i gösterirken Sekizler'in geleceği belli olmuştu. Ortanın Solu ekibinin adayı İzmir İl Başkanı Talât Orhan ezici çoğunlukla kurultay başkanlığına seçildiği an, Sekizler'in başları önlerine düşmüştü: İnönü'ye karşı gelenler CHP'den gideceklerdi...

Feyzioğlu ve arkadaşları, *"İnönü gerçeği"*ni görememenin cezasını çekiyorlardı. Bir kaç yıl önce CHP'nin sola açılışında öncülük yapanlardan biri olduğu halde liderlik yarışını sonradan Ecevit'e kaptırdığı için kişisel ihtirasına mağlûp olarak genel merkeze cephe alan ve bunu Ortanın Solu aleyhtarlığına vardıran Feyzioğlu, İnönü'yü karşıya almanın riskini neden sonra anlamıştı ama o zamana kadar da köprülerin altından çok sular geçmişti...

İnönü, yılların kazandırdığı tecrübelere dayanarak bütün politik oyunların Sekizler üzerinde denemişti. Önce CHP Meclisi'nde, sonra Küçük Kurultay'da Feyzioğlu'nu yıpratmış; nihayet öldürücü darbeyi indirmek üzere Büyük Kurultay'ı olağanüstü toplantıya çağırmıştı...

Olağanüstü Kurultay'da mizansen öyle hazırlanmıştı ki, Sekizler'in herhangi bir kuvvet gösterisi yapmaları imkânsızdı. Nitekim, solun genel merkez taraftarı dinleyicilerle hınca hınç doldurulmuş, Ortanın Solu'nu dile getiren dövizlerle de Selim Sırrı Tercan Spor Salonu'nda Sekizler'e karşı gerekli hava yaratılmıştı.

Bu atmosfer içinde Sekizler kurultay boyunca salonun bir köşesinde delege değil de, âdeta halk mahkemesi önüne çıkartılmış sanıklar gibi oturdular.

■ *Ortanın solundaki CHP'nin sosyalist partilerden farkı...*

Kurultay dâvetçisi İnönü yaptığı konuşmada, parti içi çekişmelerin kısa tarihçesini yaptıktan sonra Ortanın Solu'nu *"kalkınmayı, demokratik düzen içinde, plana bağlı bir şekilde, devlet teşebbüsüyle özel teşebbüsün güven duyarak çalışmasıyle sağlayan devamlı bir karma ekonomi fikri"* olarak tanımladıktan sonra CHP'nin *"kendilerini zamana ve hale göre sosyalist olarak tanıtmakta fayda gören veya sosyalizmi komünizm yolunda bir aşama olarak kabul eden komünist partilerle uzaktan yakından bir ilişiği olmadığını"* söyledi. *"Üretim araçlarında özel mülkiyeti reddeden, devlet ve toplum yönetiminde bir sınıfın egemenliğini öngören veya amaçlarına sınıf çatışması yoluyla ulaşmayı düşünen partiler kendilerine ister komünist, ister sosyalist desinler, bizimle temelden ve bağdaşmaz bir şekilde ayrıdırlar"* dedi...

İnönü'nün bu görüşlerini, ki daha sonra yayınlanan Kurultay bildirisinde de aynen yer almıştır, Sekizler de reddetmiyorlardı. Nitekim ilk oturum dağıldıktan sonra verdiği demeçte Feyzioğlu *"Genel Başkan, konuşmasının birinci kısmında aylardan beri bizim müdafaa ettiğimiz esasları savunmuştur."* diyor ve bu temel görüşlere aykırı, yazı, beyan ve davranışlardan şikâyetçi olduklarını söylüyorlardı.

Gerçekten de, Ecevit'çilerin görüşleriyle Feyzioğlu'cuların görüşleri arasında esaslı bir fark yoktu. Belki Ecevitçi'lerin bazen bunun daha soluna kayan davranışları, Feyzioğlu'cuların da daha sağa kayan hareketleri olmuştu ama temel aynı idi...

■ *İnönü Sekizlere karşı en büyük kozunu kullanıyor*

Ne var ki bir kere İnönü.ye karşı gelinmişti. Öyleyse Sekizler mutlaka gidecekti. İnönü, Sekizlerin gitmesi için gerekli tüzük değişikliği tekliflerini Kurultaya sunduktan sonra konuşmasının sonuna bir vasiyet havası vererk bu tekliflerin aynen kabul edilmesini de sağladı.

"Tecrübelerim bana bir inancı verdi. Üzüntülü ve gözüm açık gitmiyeceğim. Büyük Atatürk, ulu önderimiz ve ona kavuştuğum zaman ben, ebedi bir huzurun içinde olacağız. CHP'ni kurtaracak ve onun memleket hizmetini devam ettirecek, siz arkadaşlarımsınız" derken İnönü delegeler üzeirnde yarattığı etkiyi gayet iyi biliyordu. Nitekim cevap çılgınca tezahürat, gözyaşı ve İstiklâl Marşı oldu... Sekizler o anda partiyi kesinlikle kaybetmişlerdi...

Bundan sonra komisyon toplantıları, usul tartışmaları, tezahürat, yuhalama, küfür, adam dövme, tabanca çekme gibi olaylar önemsiz teferruattan öteye gidemedi. Neticede İnönü'nün isteği olmuş, ortak disiplin kurullarının yetki sınırı genişletilerek bir parlamenter hakkında verilecek ihraç kararının Parti Meclisi'nin onayından geçmesi yeterli görülerek Sekizlere kapı gösterilmişti...

İnönü'nün oyunu bununla da bitmedi. Sekizlerin partiden ayrılırken beraberlerinde fazla partili götürmelerini önlemek için Genel Başkan, Sekizler dışında kalan herkes için genel af ilân etti. 29 Nisan tarihinden itibaren bir çizgi çektiğini bildirdi. Bu tarihe kadar Sekizlerle işbirliği yapanlar hakkında disiplin kovuşturması yapılmayacaktı...

■ *Sekizleri yalnız bırakmak için af ilân ediliyor*

İnönü, böylece, teşkilâtta pek taraftarı olmadığı Kurultay'da anlaşılan Sekizlerin parlamentodaki oldukça geniş taraftar kadrosunu bölmeye çalışıyordu. Çünkü Sekizlerin ihracı ile parti içinde tesanüd ve birlik sağlanacaktı ama 67 kişi Feyzioğlu ile birlikte partiden koparsa parlamentoda AP ile baş edebilecek bir kuvvet kalmayacaktı... Nitekim Kurultay'ı terkettikten son-

Çetin için

ÇETİN Altan'ın Ege halkının sevgisinin içinden ve türlü tertipçilerin nâmertliklerinin arasından Ankara'ya döndükten sonra yazdığı ilk yazı şöyle sona eriyor:

«Hak ve akıl, haksızlığı, hele salak da olursa, her yerde yener...»

Bu sonucu yalnız Ege'de Çetin'le birlikte gördüklerime değil, Türkiye konusunda bütün bildiklerime de dayanarak doğrulamak isterim.

Parlamento sistemi döğüş önlemek ve sınıflar arası dengeyi barış içinde değiştirebilmek için icad edilmiş bir çeşit oyundur.

AP bu oyunu çok acemice oynuyor. Elindeki kozların teker teker gittiğini gördükçe de kuralları zorluyor, hile yapıyor.

Ama o da yetmiyor: ceketinin cebinden, destenin altından, masanın kenarından aklı sıra kimseye çaktırmadan alıverdiği kozlar da önleyemiyor işin gitgide sarpa sarmasını.

O zaman kavga çıkarmayı, masayı devirmeyi, gerekirse tabanca çekmeyi düşünmeğe ve bunun hafiften hafife provalarına girişmeğe başlıyor.

Gelin görün ki nasıl hak AP'nin yanında değilse, tabanca da onun cebinde değildir! Öyleyken kaba kuvvet rüyaları görmesi ve kavga çıkarmayı düşünmesi kadar «salakça haksızlık» olur mu?

Denilebilir ki, yurt dışındaki ağababalara güveniliyor. Ve Yunanistan olayları örnek göserilebilir. Bunun da kesin cevabı iki ülkedeki şartların çok farklı olduğudur.

Türkiye'nin önümüzdeki aylar ve yıllarda kaderinin çizilişinde en önemli faktör, halkımızın bilinçlenme hızıdır. O bakımdan yine Çetin Altan'ın birkaç hafta önce ANT'da yurtsever aydınlarımızı Anadolu'yu dolaşmağa ve «daha hızlı çalışmağa» çağırışına hak vermemek imkânsızdır.

Yeterli sayıda Türk aydını bu çabaya katılırsa kısa zamanda çok aydınlık sonuçlar alınacağına eminim.

Nasıl mı bukadar kesin konuşabiliyorum? Ah, İzmir'den döndükten sonra masanın üstünde birikçen bütün mektupları okuyabilmenizi ne çok isterdim!

Bir tek örnek vereyim. Yaşlıca bir yurtdaşımız olduğu dilinden anlaşılan Üsküdar'lı bir dostumuz bakın ne diyor:

«Ne garip tesadüflerdir! Kim özgürlükten yana olmuş, kim halkı düşünmüş ve uyarmayı gaye edinmişse mensûbân-ı dersaadet âhiri bir İzmir'li çıkmış karşılarına... Halk harekât cephesinin başına suikast teşebbüsü bu bahtsız şehirde planlanmış. İttihad ve Terakki, Serbest Fırka, Terakkiperverler mensûbânı hep ama hep bu şehrin yöresinden çıkmışlardır. Kubilây orada şehid edildi. İnönü'nün sürülmesini teklif edenler o şehrin belediye başkanı ve sözümona milletvekili değiller miydi? Halk yolundaki Çetin'e de İzmir'de saldırılmasına şaşmadım. Zira bu mübarek belde de bizim Dallas...

Halbuki Mustafa Kemal en tatlı uykusunu, özgürlük uğruna açtığı savaşta bu şehri müstevlilerden kurtardığı gün uyumuştu. Bir cemile olarak izdivacını da oradan yapmıştı...

Yani ben illâ fethinde şehid olan amcamın kanını haram mı edeyim bir Anadolu çocuğu olarak bu şehre?»

Yurtdaşımız, Çetin Altan'a yapılmak istenenlerin öfkesiyle İzmir'e böyle veriştirdikten sonra, kendi ölçüsüzlüğünü kendi düzeltiyor:

«Hayır, hayır. İzmir'li temiz vatandaşlar bağışlasın beni. O şehrin bütün günahı komprador ve mütegallibesinin bolluğu ile Bizans yaşantısına özlemli çevreye yakınlığı olsa gerektir. Tanrı taksiratını affeyleye.

Bundan sonraki seyahatlerinizde göreceğiniz en kötü belde bile İzmir'den iyi olsun. Yılmadan, yorulmadan devam edin bu gezilere. Elbette ki daha etkilidir yazmanızdan. Kalplerimiz sizinledir.»

Ben kendi hesabıma bu yurtdaşın sözüne uymak niyetindeyim. Şu yazıyı bitirir bitirmez Ankara'ya doğru yola çıkıyorum. Oradan Güneydoğu'ya gidecek, dönüşte de yine Ege'den geçeceğim.

İmkân bulan bütün dostlarımı Anadolu halkının en kısa zamanda bilinçlendirilmesi çabasına katılmağa ve Çetin Altan gibi halk savaşçılarına yardıma koşmağa bir kere daha çağırırım.

Refik Erduran

Kavgalı geçen C.H.P Olağanüstü Kurultay'ından bir görünüş...

ra ihraç mekanizmasının harekete geçmesini beklemeden CHP'den istifa etmek kararıyla Meclis Grupu odasına gelen Feyzioğlu'na 40 kadar parlamenter'in partiden ayrılmağa hazır olduklarını bildirdikleri söyleniyordu.

İşte bu ihtimalleri düşünen İnönü'nün ilân ettiği genel aftan *sonra düne kadar Feyzioğlu'nu* desteklediklerini bildiren milletvekili ve senatörlerin çoğunun günah çıkartarak genel merkeze ve genel başkana bağlılıklarını bildirmeleri ve Sekizleri kendi kaderleriyle başbaşa bırakmaları asla sürpriz olmayacaktır. Sekizler böyle bir durumda belki YTP'lilerle *anlaşarak 17'ler ola*cak ve muhtemelen yeni bir i*simle* parlamentoda arzı endam edeceklerdir. Ancak, bütün iyimser istikbal hesaplarına rağmen, Seçim Kanunu'nun iktidar tarafından değiştirilmesi ihtimali Feyzioğlu'nu, bir zamanlar geçirdiği Hürriyet Parti denemesi de Coşkun Kırca'yı kara kara düşündürmektedir...

■ *Ortanın Solu ekibi CHP'ye ne kazandıracak?*

Sekizlerini partiden kopmalarından sonra Ecevit'in başında bulunduğu Ortanın Solu ekibi CHP'ye tamamen hakim olmuştur.

Olağanüstü Kurultay, İnönü'nün konuşması çerçevesinde bir bildiri de yayınlayarak genel *merkezin izleyeceği ortanın so*lu politikasını şöyle çizmiştir:

"Biz vazgeçmez bir şekilde cumhuriyetçiyiz, milliyetçiyiz, lâikiz. Halkçılığımız herhangi bir sınıf veya zümrenin egemenliğini reddeden demokratik bir halkçılıktır. Kalkınmayı, demokratik düzen ve sosyal adalet içinde plana bağlı bir şekilde devlet teşebbüsü ile özel teşebbüsün güven duyarak çalışmasını sağlayan bir karma ekonomi fikrinde ve bu ekonominin devamlılığı üzerinde kararlıyız."

Aslında Feyzioğlu'cuların da gayet rahatlıkla altını imzalayabilecekleri bu görüşler CHP'nin bundan sonraki politikasına ışık tutacaktır.

Ve bu politikayı içinde toprak ağası, kapitalisti, kompradoru da bulunan bir kadro yürütecektir.

CHP'nin yeni politikası sol sloganlarla emekçi kitlede geçici bir süre taraftar kazanacaktır. Çünkü, çıkarlarını sürdürmek için Sosyalist uyanışı yozlaştırmak isteyen egemen sınıflar da özel teşebbüse garanti veren Ortanın Solu'nu destekleyeceklerdir.

Hem solcu görünerek okuyucu *avlamak, hem de kapitalistleri* ürküterek ilânlardan olmamak hesabındaki Bâbıâli basını için de Ortanın Solu mükemmel bir fırsat olmuştur, ve ilerici tanınan gazeteler bu politikayı destekleyeceklerdir.

Ne var ki, bazı geçici başarılar gösterse de, bilimsel sosyalizme inanmayan ve *emekçi* kitlelere dayanmayan bir Orta*nın* Solu hareketinin uzun vadede ne derece başarılı olacağını zaman gösterecektir.

CIA

■ *Türkiye'deki barış gönüllülerine verilen talimat ele geçirildi*

TÜRKİYE'de görevlendirilen ve aslında CIA hesabına casusluk yapan Barış Gönüllülerine Amerika'dan gönderilen bir yazılı talimat, Orta Doğu Teknik *Üniversitesi öğrencileri* tarafından ele geçirilmiştir. New Jersey'den 22 Ağustos 1966'da gönderilen ve *"RUTGERS - Devlet Üniversitesi"* antetini taşıyan mektup Bart ve Mary Ann adlarındaki iki barış gönüllüsüne hitaben yazılmıştır.

Mektupta aynen şöyle denilmektedir:

"Sevgili Bart ve Mary Ann,

Son mektubunuza teşekkür ederim. Maden'deki görevinizin bu kadar kötü sonuçlanmasına üzüldüm. Anlaşılan bir sürü aksi tesadüflerin kurbanı olmuşsunuz. Bu meyanda Amerika tarafından sözüm ona geniş baskıya maruz kalmadan sonra Türkiye'nin kendi bağımsızlığına önem vermeye başlaması gibi geniş bir sorunla da karşılaştığınız anlaşılıyor. Yaz aylarındaki göreviniz daha iyi ve bu işin ikinci senesinin daha yapıcı olacağını umarım.

Türk gazetelerini okuma fırsatını buldum. Ve durumun pek ümit verici olmadığı hususunda sizinle mutabıkım. Ankara'daki dalaşmanın 1960 Devrimi'nden hemen öncesi hariç olmak üzere, herhangi bir dönemdekinden daha kötü olduğu görülüyor. Meclisin herhangi birşey yapmaması da gelecekteki gelişmeye ait umutlar hususunda, ister köylü ister orta sınıf şehirli olsun, bir çok insanı hayal kırıklığına düşürmektedir. Sol yazarların tutuklanmaları ve son zamanlarda her tarafta yaygın olarak dinin politikaya karıştırılması ithamları beni özellikle üzdü. AP'nin önerdiği seçim kanunlarının yenilgiye uğradığı anlaşılıyor. Ve bu iyidir. Seçim Kanunu'ndaki değişiklikler Menderes'in düşüşünde etkisi olan işlerden biri idi.

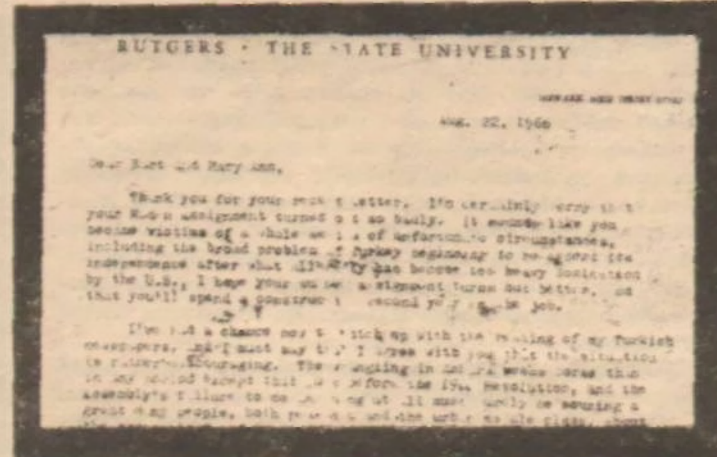
Mahalli seviyedeki hükümet ve politika konusundaki izlenimlerinizi çok ilginç buldum. Ve ister Ankara'da, ister gideceğiniz yerde kulak kabartıp izlenimlerinizi bana göndereceğinizi umarım. Bu şekilde bir iki seneye kadar yapacağımız kendi seyahatımıza kadar Türkiye'deki işler hakkında bilgi sahibi olmamıza faydalı olursunuz. Tabii bundan önce Vietnam durumu bütün bütün kötüye gitmezse. Burada Vietnam en önemli ilgi konusu durumundadır. Ve Türkiye'de de bunun geniş bir çevrede söz konusu olduğundan eminim. Türk kamuoyu hakkındaki raporlarınızı beklerim.

Yüksek öğretim müracaatınızın iyi karşılanacağını ümit ederim. Tekrar yazma fırsatını bulursanız, haberlerinizi bekleriz. Ve gelecek sene döndüğümüzde bizi görmeye gelmeniz davetimizi tekrarlarız. Karımla birlikte selâmlarımızı sunarız.

Sevgiler."

Vesikada da açıkça görüldüğü gibi, CIA'nın Amerikan üniversitelerindeki adamları, Türkiye'ye *"barış gönüllüsü"* adı altında gönderdikleri ajanlardan devamlı olarak Türkiye'nin iç sorunları hakkında bilgi almakta, politik gelişmeleri etkileyecek direktifler vermektedir.

AP iktidarı ise, Amerikan taraftarlığında o kadar ileri gitmiştir ki, milliyetçi öğretmenleri eğitim ordusundan çekip yerlerine CIA ajanı barış gönüllülerini yerleştirmektedir. Yukarıda açıklanan vesika, bir bakıma, AP'nin bu ihanetinin vesikasıdır...

RUTGERS · THE STATE UNIVERSITY

Aug. 22, 1966

İşte, CIA'nın Türkiye'deki ajanlarına gönderdiği talimat...

Zavallı A.P.

Çetin Altan

ADALET Partisi Türk sosyalizminin serpilip gelişmesi için petekli bir havyar kutusudur.

Adalet Partisi yöneticilerinin sosyaliz*min ne olduğunu bir türlü anlayamamaları* ve karşılarında kişisel çıkarlardan arınmış sosyalist eylemciler görmeleri kendilerini hatadan hataya sürüklenmekten ve Türkiye'deki sol akımı eşine rastlanmadık bir hızla güçlendirmektedir.

Emekçi sınıfın bilinçlenmesi ve eyleme geçmesi için en verimli ortam tutucu çevrelerin sokak kabadayılığına özenmeleri ve *bundan medet ummalarıdır...*

Adalet Partisi sosyalistlere karşı sokak *kabadayılığı yapmaktadır. Bu da sosyalist* emekçilerle aydınları iyice bilemekte, büsbütün hırslandırmakta ve sosyalizmi tam bir eyleme itmektedir...

İzmir'de şahsıma hazırlanan suikast bu yüzden çok verimli olmuştur... Bütün Ege bölgesinin uyanmış emekçileri bu olay karşısında büsbütün gerilmiş ve sağlam bir yay haline gelmiştir.

Adalet Partisi'nin ikinci hatası, sosyalizmi lafazanlık ve şarlatanlıkla çürütebi*leceğini sanmasıdır... Bu görevi emanet et*tiği kişiler de salak oldukları için köylülerin önünde bana bol bol:

— Sizin için komünist diyorlar, ne dersinir, sorusunu sormuşlar ve komünizmin burjuva sınıfına karşı bir işçi köylü ihtilâli demek olduğunu bütün ayrıntılarıyla öğrenmişlerdir.

Böylece komünist şantajı da iyice çü*rümüş ve pörsümüştür... Bu şantajı* daha da sürdürmek isterlerse sorumluluğunu bizim yüklenmiyeceğimiz bir sempatiyi bütün köylü kütleleri arasında birdenbire yaymış olacaklardır.

Adalet Partisi'nin üçüncü hatası halkla temas etmeyi hileyle önleme çabasıdır. Toplantı salonlarını, sinemaları, kahveleri kiralatmamakla bunu sağlayacakları gaf*leti içindedirler.*

Oysa bizim elimizde geniş yazı imkânları vardır. Ve bir kaç bin kişiyle konuşmayı önleme çabaları Türkiye sathında A.P. nin zavallılığını isbatlayan güzel belgeler olmaktadır...

Bu üç taktikten başka da A.P.nin bu*lup yürütebileceği yeni bir buluş yoktur* elinde..

Ya parayla bir kaç düzine İmam Hatip okulu öğrencisi toplayacak, ya köylerde birkaç çığırtkan çıkaracak karşımıza, ya toplantı yeri vermeyecek...

Bunların üçü de sosyalist eylem için bu*lunmaz imkânlardır.* Olayların dalgalanma, dikkati çekme ve tempoyu hızlandırma zeminini *rahatça hazırlamaktadır.*

Ben İzmir'e gidip beş on bin kişiye hitap ettikten sonra dönseydim. Ağrı'nın, Edirne'nin, Çankırı'nın, Gaziantep'in, Sinop'un velhasıl bütün Türkiye'nin bundan ne haberi olacaktı...

Ama bugün bütün Türkiye bizim İzmir *gezisini konuşmaktadır hâlâ...* Ve bizim yazıları şimdiye kadar okumayanlar da merakla yazılarımıza sarılmaktadırlar...

— Bu adam ne yazıyor da bu kadar gürültü koparıyor, diye...

Üç beş şarlatanın ise boyundan büyük işe girişip bizimle köylü önünde komünizm, sosyalizm tartışması yapması da köylüleri daha hızlı bilinçlendirmekte, bu konular *kendilerini günlerce meşgul etmektedir...*

Gittiğim yerlerde sinema salonlarıyla kahvelerin konuşmalarıma tahsis edilmesini önlemeleri de hemen etrafa yayılmakta ve emekçileri kızdırmaktadır.

Bu sonuçlar normal çabayla kolay sağlanacak sonuçlar değildir.

Ayrıca zamanı gelince bu üç taktiği kolayca bozmanın usulleri de vardır. Onla*rı şimdilik süpriz olarak saklıyorum.*

Yakında yine gezilere çıkacağım... Bu gezilerin sonuçları dalga dalga bütün Türkiye'ye yayılacak....

Onlar böylesine kafasız, bizler de böylesine ne yaptığını bilen kişiler olduğumuza göre kedinin fareyle oynaması gibi bir zevk kalıyor geriye...

Hem tarihi görevimizi yapıyoruz, hem eğleniyoruz; bundan iyisi can sağlığı...

Çetin Altan'a karşı tertipler fiyasko verdi

■ *İzmir'de dövülen, gazetelerin yazdığı gibi Çetin Altan değil, ona saldırmak isteyen bir avuç gafildir...*

İzmir'deki saldırı teşebbüsüne katılanlar İstanbul üniversitesi gençliği tarafından resimde görüldüğü şekilde karikatürize edilmiştir. Gençler bir köpeğin boynuna şu dövizi asmışlardır: "İzmir'deki saldırı ile ilgim yoktur!"

YUNANİSTAN'daki faşist darbenin Türkiye'deki sağcılara daha fazla cür'et kazandırdığı bir sırada, arkadaşlarımız Çetin Altan ile Refik Erduran'ın İzmir gezisindeki bazı bedbaht teşebbüslerin ciddi tanınan gazeteler tarafından mübalağalı şekilde yansıtılması, eğer ortada bir kasıt yoksa, büyük gaf olmuştur.

Milliyet, Cumhuriyet ve hattâ Çetin Altan'ın kendi gazetesi olan Akşam'da dahi arkadaşımıza dayak atıldığı yazılmıştır. Oysaki, gerek görgü tanığı Refik Erduran'ın ve gerekse Çetin Altan'ın bilahare fıkralarında belirttikleri gibi ortada bir dayak olayı yoktur. İki yazarımız gittikleri her yerde emekçi halk kitlelerinin coşkun sevgi tezahüratı ile karşılanmışlar ve büyük dinleyici toplulukları önünde tasviple dinlenen konuşmalar yapmışlardır. Bu konuşmalar sırasında bir avuç aldatılmış gürühunun giriştikleri protesto teşebbüsü ise, büyük dinleyici kitleleri tarafından önlenmiştir. Eşrefpaşa Evlenme Dairesi'nde 3000 sosyalistin iştirakiyle yapılan toplantıdan sonra çıkışta vuku bulan olay da, bu zavallıca saldırılardan birini teşkil etmektedir. Eski DP milletvekillerinden Dr. Selahattin Akçiçek'in teşvikiyle Çetin Altan'ın üzerine saldırtılmak istenen küçük bir topluluk soyalistler tarafından derhal dağıtılmıştır. Çetin Altan ve Refik Erduran Ege gezilerini başarı ile tamamlayarak olumlu izlenimlerle geri dönmüşlerdir.

Vietnam Savaş Suçlularını yargılamak üzere Paris'e giderken bu saldırı teşebbüsleriyle ilgili olarak fikrini soran gazetecilere TİP Lideri Aybar, Refik Erduran'ın Milliyet'teki yazısını okumalarını salık verdikten sonra şöyle demiştir:

"Tertiplerle Vietnam savaşları arasında bir ilişki kurmak gerekir. AP çevreleri, halkın uyanışı ve bu uyanış karşısında TİP'in oynadığı öncü role tahammül edemiyor. Demokratik ortam kendileri için cendere gibi görünüyor. Geri kalmış toplumlarda demokratik rejim daima yoldan çıkarılır. Ama Türkiye bir geri kalmış toplum olmakla beraber başka bir geri kalmış toplumdur. Bizim dışımızdaki geri kalmış ülkelere bakarak Türkiye'de aynı oyunların oynanabileceğini sanmak hatadır. Türkiye imparatorluklar kurmuş bir toplumdur. Türk halkının çok geniş bir devlet tecrübesi vardır. Türk halkı yirmi küsur yıldan beri oy hakkına sımsıkı sahip çıkmıştır.

Bu saldırıları AP çevreleri planlamaktadır. Çünkü saldırıların başında komünizmle mücadele dernekleri vardır. Bunlar fikir derneği değil, taşlı sopalı saldırı derneğidir. Bu derneklere devlet hazinesinden her yıl AP oylarıyla tahsisat veriliyor. Bu dernekler içeriden AP'nin, dışarıdan doların himayesi altındadır.

Biz bu saldırılara altı yıldır göğüs gereriz. Göğüs gere gere çok şey kazandık. İdmanlıyız. Bu saldırıların ve bu saldırılarda bulunanların nasıl bir âkıbetle karşılaşacaklarını İzmir'deki olaylar ortaya koymuştur. Biz böyle şeyler olsun istemeyiz. Gerçekten Türk anayasasının emrettiği şekilde bir demokrasi kurulmasını, demokratik rejimin işlemesini isteriz. Haklarımızı kimseye çiğnetmeyiz. Saldıran olursa, göreceği de vardır."

DEMİR ÖZLÜ

NECMETTİN YAZICI

İLERİCİ AYDINLARIN ORDUDA ÇAVUŞ ÇIKARTILMASINA TEKRAR BAŞLANDI

YILLARCA önce solcu aydınlara karşı silâhlı kuvvetlerde uygulanan «yedek subay öğrencilerini çavuş çıkartma» işlemi, bu yıldan itibaren yeniden uygulanmağa başlamıştır.

Tuzla'daki Yedek Subay Piyade Okulu'nda altı aydan beri eğitim gören üç aydın, diğer arkadaşları subay çıkartıldıkları halde, subaylık hakları ellerinden alınmak suretiyle «çavuş» olarak kıtaya sevkedilmişlerdir. Çavuş çıkartılanlardan Demir Özlü, 1962-64 yılları arasında Türkiye İşçi Partisi'nde üye olarak bulunmuş olup yurdumuzun tanınmış hikâyecilerindendir ve aynı zamanda İstanbul Barosu'na kayıtlı olarak avukatlık yapmaktadır. 1964 Türk Dil Kurumu Armağanını kazanmıştır. Herhangi bir mahkûmiyeti yoktur. Necmettin Yazıcı TİP sempatizanı olduğu için öğretmenlikten çıkartılmıştır ve onun da hiç bir sabıkası bulunmamaktadır.

Türk Ordusu'nda vatani görevlerini subay olarak yapmak hakkından mahrum edilen üç yedek subay öğrencisinin «sınavlarda başarısızlık» gerekçesiyle çavuş çıkartılmaları üzerine sınav kâğıtlarının yeniden gözden geçirilmesi için yapılan müracaat Okul Komutanlığı'nca reddedilmiştir.

Bunun üzerine Avukat Nebil Varuy, Cemal Reşit Eyüboğlu, Niyazi Ağırnaslı, Muvaffak Şeref, Halit Çelenk ve Rauf Çapan, Ziya Nur Erün, Orhan Arsal, Gülçin Hasa ve daha birçok avukat işlemin iptali için Danıştay'da tehiri icra, iptal ve tam kaza dâvası açmak üzere teşebbüse geçmişlerdir.

Hukukçular, Yedek Subay Kanunu'nun, bütün üniversite ve yüksek okul mezunlarına yedek subay olma hakkı tanıdığını, bu tasarrufu yapanların İç Hizmet Talimatnamesi'ne dayanmak istediklerini, ancak kanun varken yönetmeliğin uygulanamayacağını belirterek «Hakkı tanıyan kanundur, üstelik bu kanun yönetmelikten sonra yürürlüğe girmiştir. Haksız, kanunsuz bir işlem yapılmıştır; durum hukuka aykırıdır» demektedirler..

Yine Demir Özlü'nün avukatlarının belirttiğine göre, «tasarrufun asıl sebebi bildirilmek istenmemektedir. Çünkü asıl sebep söylenirse, böyle bir tasarrufun yapılamayacağı derhal ortaya çıkacaktır. Tasarruf polis raporlarına dayanmaktadır. Bu polis raporları açıktan açığa verilmiş polis raporları değil, gizli saklı gönderilen polis raporlarıdır. Yani, vatandaşlar hakkında, hiç bir makeme hükmü olmaksızın, ceza uygulanmak istenmektedir. Bir hukuk devletinde cezayı ancak bağımsız mahkemeler verebilir. Polis raporuyla vatandaşlar hakkında ceza tertibine girişmek teşebbüsü kökten hukuka aykırı bir teşebbüstür. Öte yandan, böyle kanuna aykırı raporlarla, tertemiz, vatansever kimselere kara çalınmak istenmektedir. Bu tasarrufun derhal iptali gerekir.»

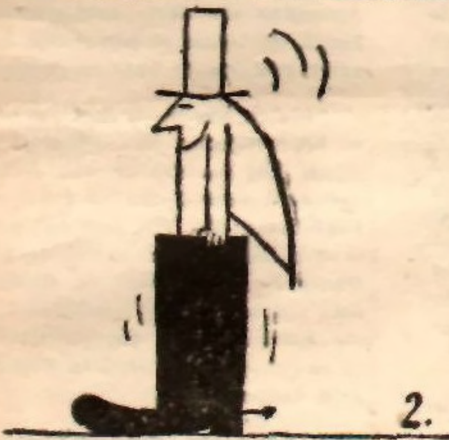
Danıştay'ın «yürütmenin durdurulmasına» karar verip vermeyeceği ve yürütmenin durdurulmasına karar verirse AP Hükümeti'nin buna uyup uymayacağı hukuk çevrelerinde merakla beklenmektedir.

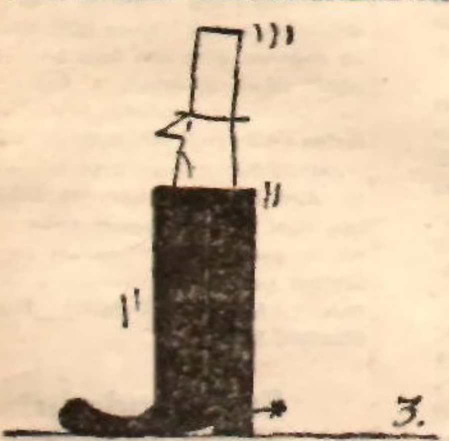
İNÖNÜ VE AMERİKA

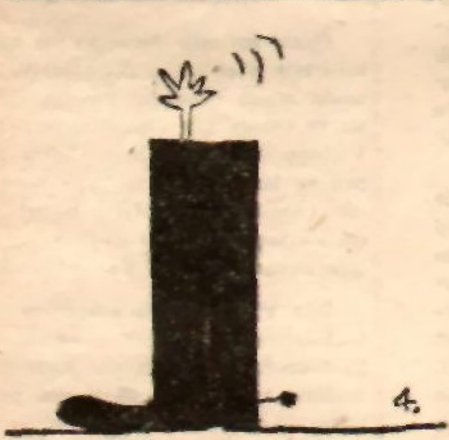
FETHİ NACİ

Ferruh Doğan

TÜRKİYE'de «Filipin demokrasisi» sözü, Filipin demkorasisinin kurucusu Filipin demokrasisine cephe aldıktan sonra ortaya atılmıştır. Misuri zırhlısı, Amerikan yardımı ve liberalizmle kolkola gelen bir demokrasi elbette Filipin demokrasisi olacaktı. İnönü, böyle bir demokrasinin Türkiye'deki kurucusudur. 1946'-da sosyalist partileri kapatarak sola açılmayı imkânsız hale getirmiş, bağımsız sendikaları yok edip yerine güdümlü sendikalar kurdurmuş, muhalefeti aynı sosyal zümrelerin (toprak ağalarının, kompradorların, tefecilerin) kendi aralarındaki muhalefet olarak yürütmüş, halk kitlelerini yurt yönetiminin dışında tutmuştur. Aynı İnönü, bugün, Filipin demokrasisine karşı açılan mücadelenin öncülerinden biridir, «ortanın solu» nun lideridir.

İnönü'nün son yirmi yılı dolduran serüveni biraz da Türk demokrasisinin serüvenidir. Nasıl 19. yüzyılın başlarında «batılılaşma» adı altında Osmanlı İmparatorluğu yarı sömürge olma sürecine sokulmuşsa, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da, «demokratlaşma» adı altında Türkiye yeni sömürgeciliğin kollarına atılmış, bir Amerikan uydusu haline getirilmiştir; bu oluşumun zorunlu kıldığı dış ilişkileri İnönü kurmuş, iç politikayı İnönü yürütmüştür.

İnönü'nün Türkiye'yi bile isteye, bilinçli olarak bir Amerika uydusu yaptığı söylenemez. Ama İnönü'nün bile isteye yaptığı, bilinçli olarak yaptığı bir şey vardır: Yurt yönetiminde Türk halkının ağırlığını duyurmasına, halkın bilinçli bir politik kuvvet olmasına engel olmak! Çünkü halkın bilinçli bir politik kuvvet olmasını istemek, topluma sınıfî açıdan bakmayı gerektirir; oysa İnönü, 27 Mayıs hareketinden sonra bile, **«Türkiye'de sınıf esasına dayanan parilerin gereği yoktur»** diyordu.

İNÖNÜ'nün Filipin demokrasisine karşı çıkışı Kıbrıs meselesindeki çatışma ve Johnson'un ünlü mektubuyla başlar. Ve İnönü'nün ünlü **«Yeni bir dünya kurulur, Türkiye de bu dünya içindeki yerini alır»** sözlerinde ifadesini bulur. Bu karşı çıkış, Amerikalıların İnönü'nün iktidarına derhal son vermeleriyle sonuçlanmıştır. 1966 temmuzunda Heybeliada'da İnönü'yü ziyaret eden CHP milletvekillerine İnönü'nün söylediği söz şudur: **«Amerikalılar bir Başbakan buldular benim yerime.»**

İnönü'nün yirmi yılda anladığı bu gerçek, Amerikalıların bütün yarı sömürgelerde oynadığı oyundan başka bir şey değildir: Yerli liderleri baş eğdikleri müddetçe tutmak, kullanmak ve kafa tuttukları zaman değiştirmek! Ama bir Güney Vietnam'lı kuklanın, bir Güney Kore'li kuklanın, bir Filipin'li kuklanın kolaylıkla kabul edebileceği bu durum, bir milli kurtuluş mücadelesini yürütmüş başlardan biri için, Garp cephesi kumandanı İsmet Paşa için elbette kolay kolay hazmedilemez bir durumdu. İnönü'nün durumunu Amerika'nın hazmedememesi gibi.

Ortanın solu ve sekizler çatışmasını, İnönü - Amerika çatışmasının yüzeye vuran belirtisi olarak almak, CHP Kurultayını sadece CHP'lileri ilgilendiren bir olay olmaktan çıkarmış, herkesi ilgilendiren bir olay durumuna getirmiştir.

SEKİZLER, hangi niyetlerle yola çıkmış olurlarsa olsunlar, bugün, emperyalizmin işbirlikçi çevrelerin âleti durumuna düşmüşlerdir. Turhan Feyzioğlu, Amerika karşısındaki yirmi yıllık İnönü uysallığının devam ettiricisi rolünü gönüllü olarak benimsemiştir; yüklendiği rol, objektif olarak, Filipin demokrasisini sürdürmek rolüdür. Demirel'i AP genel başkanı yapan çevreler şimdi de sekizleri tutmaktadır; sekizler, bunu önleyememişler, tersine, bu çevrelerden yararlanmaya bakmışlardır. Sekizlerin lideri Feyzioğlu, bir yandan ilk beş yıllık plan hazırlanırken reformlara karşı çıktığı için çatıştığı Ferit Melen gibi politikacılarla işbirliği yapmakta, bir yandan da reformcu sözler etmektedir! Ortanın soluna karşı yönelttikleri suçlamalar suni suçlamalardır. Ve İnönü, Kurultay konuşmasında, sekizler için **«Kimin emrinde bilinmez»** kişiler sözünü kullanmıştır. Bu söz, İnönü gibi serin kanlı, ihtiyatlı ve sabırlı bir liderin ağzından çıkınca daha bir ağırlık, daha bir önem kazanmaktadır.

Sekizlerin karşı çıktığı ortanın solu hareketi elbette sosyalist bir hareket değildir. Bir kısım sol yazarların sandıkları gibi bunu sadece TİP'liler söylemiyorlar, İnönü de söylüyor. İnönü, 18. Kurultay'da CHP'nin ortanın solu politikasının sosyalizmle ilgisi olmadığını açıklamıştı. Olağanüstü kurultayda, sosyalizm karşısında CHP'nin durumunu yeniden şöyle açıklıyor: **«Sosyalist parti değiliz ve olmayacağız, dememiz, ezbere bir söz değil, tarihe, kendi ihtiyacımıza ve davamıza dayanan bir neticedir. Birbirimize benzeyen sosyal adalet ve demokratik sosyal hukuk devleti anlamları, bir eşliğin değil bir tabii evrimin neticesidir.»** 28 Nisan'da söylenen bu sözler, CHP'nin sosyalizmle bir ilgisi olmadığı konusunda İnönü ile TİP'liler arasında görüş birliği olduğunu gösteriyor.

SOSYALİSTLERİN ortanın solu hareketini eleştirmelerini **«milliyetçi cepheyi parçalıyor»** diye kınamanın, yermenin bir anlamı yoktur. Ortanın solunun Türkiye için tutarlı bir kalkınma programı getiremediği bir gerçektir. CHP Genel Sekreterinin şehir şehir dolaşarak yaptığı açıklamaların çelişmelerle dolu olduğu, sol sloganları demagojik bir şekilde kullandığı, üstelik ortanın solunun antiemperyalist bir davranış olarak ileri sürülmesine rağmen, antiemperyalist temaları işlemekten ustalıkla kaçındığı da bir gerçektir. Bütün bunlara rağmen, meseleyi bir İnönü - Amerika çatışması olarak değerlendirmek, İnönü'nün Kurultay'da söylediği **«Milli Mücadele, memleketi kurtarırken, İmparatorluğun son manzarası olan Türkü hakir görmek zihniyetine de karşı yapılmıştır.»** sözünü bu açıdan değerlendirmek, bunun için, İnönü'ye karşı olan kuvvetlerin karşısına çıkmak, içinde bulunduğumuz aşamada, elbette en doğru tutumdur.

Amerika Cumhurbaşkanı Johnson, Russell Mahkemesi'nde Vietnam'da Amerika'nın işlediği insanlık dışı suçlar lan

İNSANLIK AMERİKA'YI YAR

VİETNAM Savaş suçlularını yargılamak üzere ünlü filozof Bertrand Russell tarafından kurulan Uluslararası Mahkeme, Paris'teki toplantısına Fransız Hükümeti tarafından izin verilmediği için, Stockholm'de toplanmaktadır.

De Gaulle Hükümeti, 1881 tarihli bir kanunu sebep göstererek toplantıyı engellemiştir. Halen yürürlükte olan bu kanuna göre, gerek Fransa'nın, gerekse diğer ülkelerin devlet başkanlarına hakaret yasaktır. Vietnam'daki savaş suçlarının gözden geçirilmesi, ister istemez Amerika Cumhurbaşkanı Johnson'ı heref almaktadır. De Gaulle, duruşma safahatinin Johnson'a hakaretlere sebep olabileceğini ileri sürerek engelleme kararını mahkemenin idari başkanı Jean Paul Sartre'a bildirmiş, bunun üzerine mahkeme yeri Stockholm'e nakledilmiştir.

Stockholm'deki duruşmada Uluslararası Mahkeme, daha önce Vietnam'a gönderilen tahkik heyetlerinin raporlarını inceleyecek, tanıkları dinleyecektir. Bundan sonra, andlaşmaların, örf ve âdetlerin ve hukukun genel ilkeleri ışığında şu beş noktaya kesin cevaplar aranacaktır:

1. *Amerikan Hükümeti ve müttefikleri Vietnam'da devletler hukukunca saldırganlık sayılan fiilleri işlemişler midir? (Amerika'nın Vietnam Savaşı'ndaki müttefikleri Avusturalya, Yeni Zelanda ve Güney Kore'dir.)*

2. *Amerikan silâhlı kuvvetleri Vietnam'da savaş kanunlarının yasakladığı silâhları kullanmış ve yasak yeni silâhlar denemişler midir?*

3. *Sivil hedefler - hastaneler, okullar, sanatoryumlar, barajlar v.b. bombalanmış mıdır?*

4. *Vietnam'lı esirlere, savaş kanunlarınca yasaklanmış gayriinsani muameleler yapılmış mıdır? İşkence edilmiş midir? Sivil halka karşı haksız misillemelerde bulunulmuş, rehineler öldürülmüş müdür?*

5. *Zorla çalıştırma kampları kurulmuş, kütiece sürgünler yapılmış mıdır? Halkın kütlece yok edilmesi demek olan "genocide" suçu işlenmiş midir?*

Dolarlı barbarlar!

Kısacası, medeniyet iddiasındaki "*Dolar*"lı, otomobilli, buzdolablı barbarlar yargılanacaktır. Russell Mahkemesi, savaş suçlusu Birleşik Amerika'nın da savunmasını almak üzere Başkan Johnson'ı resmen mahkemeye çağırmıştır. Ancak ne Johnson, ne de onun adına bir yetkili mahkemeye herhangi bir cevap vermiştir. Russell Mahkemesi'nde, sanık Johnson gıyabi olarak yargılanacaktır.

Mehkemenin meşruluğuna bir çok devlet adamları itirazda bulunmuşlar, "*mahkemeleri ancak devletler kurar; özel kişilerin kurduğu mahkemenin, mahkeme niteliği yoktur, olamaz*" demişlerdir.

Bu itiraza mahkeme üyesi Aybar şöyle cevap vermektedir:

"Peki, devletleri kim kurar? Devletlerin gücünü kim sağlar? Kamu gücünün kaynağı neredeđir?

Halktadır, kamu gücünün kaynağı da, meşruluk temeli de halktır; halkın onayıdır. Şu halde ünlü İngiliz filozofu Bertrand Russell'ın teşebbüsü ile kurulmuş olan Milletlerarası Savaş Suçları Mahkemesi de, gücünü, meşruluk temelini - dünya kamuoyunca benimsenip desteklendiği ölçüde - aynı kaynaktan alır."

Kaldı ki, dünya halkları şimdi şöyle düşünmektedirler:

"Denize mazot dökülüp balıklar ve kuşlar ölüm tehlikesi geçirse, medeniyet nâmına, insanlar kendiliklerinden harekete geçerler. Mazotu denize dökenleri mahkemelere verirler. Kuşların ve balıkların yardımına koşarlar. İnsanlar için bunun haydi haydi yapılması lâzımdır."

Öte yandan, Hitler devrindeki Nazi savaş suçluları, İkinci Dünya Savaşı sonunda Nürnberg Mahkemesi'nde "*insaniyet adına*" yargılanmışlardı. Nürnberg'de Amerika'lı Başsavcı Jackson tarihi geleneğe şu sözlerle çığır açmıştı:

"... Burada esas dâvacı medeniyettir. Medeniyet öğrenmek istiyor. Acaba hukuk ilmi, Almanya'daki kadar geniş çapta cinayet işleyenleri cezalandıramayacak kadar yetersiz midir? Medeniyetin bu mahkemeden beklediği gayet açıktır. Milletlerarası kanunların bütün hükümleri, barış tarafında sayılmalıdır...

... Dünya barışına karşı işlenmiş suçları istikbalde yargılamaya kalkacak milletler ve hukukçular, artık (emsali yoktur, dolayısıyla cezalandırılamaz) iddiasıyla karşılaşamayacaklardır..."

Ama, daha büyük savaşın yaraları kabuk bağlamadan ortaya Batı Bloku Süper Lideri Amerika çıkmış, küçücük Vietnam'ın iç işlerine *(hem de silâhla ve tıpkı Hitler gibi, komünizme karşı koyma gerekçesiyle)* müdahale etmiştir. Dünya barışını, herkesin anlayacağı şekilde tehlikeye düşürmüştür.

Vietnam topraklarına 700 Bin'e yakın Amerikan askeri yığılmıştır. Dev bombardıman uçaklarıyla yine Amerika gece gündüz Vietnam köy ve şehirlerini bombalamıştır. Evleri, hastaneleri, sanatoryumları, okulları, kiliseleri, pagodaları, tarladaki ürünü bilinçli ve planlı bir şekilde yakıp yıkmıştır. Bütün İkinci Dünya savaşı sırasında Almanya'ya atılan bombalardan daha fazlası küçük Vietnam'a yağdırılmıştır.

Dünyanın en büyük deniz gücüyle Amerika Vietnam'ın limanlarını harap etmiştir. Milletlerarası kanunlarla yasaklanan silâhları kullanmıştır. Güneydeki ve kuzeydeki sivil halkı napalmlarla, zehirli gazlarla, daha başka dehşet salıcı silâhlarla bile bile öldürmüştür. Orta Çağ usulü işkenceler yapmaktan utanmamıştır. Gayesini de resmi ağızlardan açıklamıştır:

"Vietnamlı milliyetçilere dehşet salmak!"

Ve bu jenosid *(bir milleti öldürerek ortadan kaldırmak)* niyetlerini, resmi Amerikan sözcüleri saklamamışlardır. Hattâ, şöylesine emperyalistçe bir mazeret göstermeğe kalkışmışlardır:

"Bin an için Hindi Çini Yarımadası'nı kaybettiğimizi farzedelim. O zaman Hindi Çini ile beraber, son derece değer verdiğimiz kalay ve tugsten'i de kaybederiz. Biz, çok feci bir şeyin en ucuz yollardan önlenmesine çalışıyoruz. Güney Doğu Asya'dan ve Hindi Çini'deki zenginliklerden, istediğimizi alabilme kabiliyetimizin kaybolmasını önlemeye çalışıyoruz." (Başkan Eisenhower, 1953 konuşması).

"Güney Doğu Asya'nın tabii imkânlarını, biz, ancak kısmen işletebildik. Buna rağmen, dünyanın ham kauçuk ihtiyacını yüzde 90 oranında, kalay ihtiyacını yüzde 60 oranında, kopra ve Hindistan cevizi yağı ihtiyaçlarını yüzde 80 oranında Güney Doğu Asya temin etmiştir. Aynı bölgenin şeker, çay, kahve, tütün, sisal keneviri, yemiş, baharat, tabii reçine, petrol, demir madeni ve boksit üretimi çok büyük rakamlara varmaktadır." (Amerikan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü, 1951).

Suç ortadadır!

Oysa, Birleşik Amerika'nın batı sahilleriyle Vietnam'ın doğu sahilleri arasında uçsuz bucaksız Pasifik Okyanusu ve Güney Çin Denizi vardır. Demek Vietnam'daki Nazi barbarlığını bile aşan ve jenosid'e varan Amerikan tutumu (Amerikalı liderlerin bizzat kendi ifadelerine göre), bu emperyalist emellere dayanmaktadır. Suç ortadadır.

İşte Vietnam'daki Amerikan savaş suçlularını yargılamak amacıyla, İngiliz filozofu Lord Bertrand Russell'ın teşebbüsü neticesinde, 13 Kasım 1966'da Londra'da Milletlerarası Mahkeme kurulmuştur. Fahri Başkanlığa ve mahkeme üyeliğine Russell, idari başkanlığa ve mahkeme üyeliğine ünlü Fransız dü-

suçla... lan dolayı yargılanmaktadır

...ARGILIYOR

...şinürü Jean Paul Sartre getirilmiştir. Mahkeme Başkanı ise, Yugoslav Hukukçusu Vladimir Dedijer'dir. Yargıçlar arasında, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı ve hukukçu Mehmet Ali Aybar da yer almaktadır.

1967 yılının bu milletlerarası mahkemesi ile 25 yıl önce kurulan Nürnberg Mahkemesi bir bakıma birbirine benzemektedir. Şu farkla ki, Russell Mahkemesi'ni bütün dünyanın entellektüelleri, düşünürleri kurmuşlardır; halbuki Nürnberg Mahkemesi savaş galibi devlet adamlarının kararı ile şekillenmişti. Ayrıca, Russell Mahkemesi'nde Nürnberg Mahkemesi'ndeki gibi teatral aleni celseler yapılmayacaktır. Dolayısıyla Russell Mahkemesi, daha çok tahkik komisyonu karakteri taşıyacaktır. Russell Mahkemesi'nin soğukkanlı kararları, devletlerin kaba kuvvetinden değil fakat üyelerinin milletlerarası entellektüel çapından ağırlığını kazanacaktır. Kimse, milliyetçi (şoven) tarafgirlikten söz edemeyecektir.

Zâten, kurtuluş savaşı tipinin en belirli vasıflarını taşıması bakımından, Vietnam Savaşı'nı en iyi anlayacak yine Türklerdir.

Türk kurtuluş savaşında müstevli Yunan ordusu, Türk köylülerine benzer işkenceler yapmamış mıydı? Yine Türk kurtuluş savaşında, Mustafa Kemal ordularına karşı, İngiliz icadı bir padişah ordusu kurulmamış mıydı? Yine Türk kurtuluş savaşında, bütün dünyaya, İngiliz'ler Türk aleyhtarı yalan propagandalar yaymamışlar mıydı? Yine Türk kurtuluş savaşında, Mustafa Kemal etrafına toplanmış liderler, dünya kamuoyuna seslerini işittirmeye çalışmamışlar mıydı? Türk kurtuluş savaşı bugün olsaydı, Mustafa Kemal ve taraftarları Russell Mahkemesi'nden muhakkak ki aynı desteği göreceklerdi:

Aybar'ın dediği gibi, *"Bugün Vietnam halkı döğüşüyorsa, bu biraz da bizim kırk yıl önce istiklâl savaşı vermiş ve kazanmış olmamızdan dolayıdır"*

Ve zafer, mutlaka Vietnam halkının olacaktır.

MEHMET ALİ AYBAR

Aybar: «Vietnam halkı bizim için de çarpışıyor!»

■ **Russell Mahkemesi'ne katılan TİP Lideri Aybar "Vietnam halkının savaşı, mazlum milletlerin savaşıdır" dedi.**

VİETNAM Savaş Suçlularını yargılamak üzere Bertrand Russell tarafından kurulan mahkemenin toplantısına katılmak üzere yargıçlar kurulu üyesi TİP Lideri Mehmed Ali Aybar, geçen salı günü uçakla Paris'e gitmiştir.

Hava alanında kendisiyle görüştüğümüz Aybar, bu konuda ANT'a şu özel demeci vermiştir:

«Milletlerarası Savaş Suçluları Mahkemesi'nin açılış töreninde bulunmak ve oturumlara katılmak üzere Paris'e gidiyorum. Fransız Hükûmeti mahkemenin Paris'te çalışmasına izin vermezse, mahkeme muhtemelen Stockholm'de toplanacaktır.

Vietnam Savaşı konusunda hükûmetler arasında bir nevi dayanışma, bir nevi suç ortaklığı vardır. Bu kadar büyük ölçüde bir cinayet işlenirken hükûmetlerin susması, insanlık ve medeniyet adına üzüntü ile karşılanacak bir olaydır. Ancak insanlar da bu umursamazlık karşısında vazifelerini bilinçle kavramaktadırlar. Bundan ötürüdür ki, Russell'in teşebbüsü ile bir milletlerarası mahkeme kurulmuştur. Demek ki, suçlar cezasız kalmıyor. Suçlara karşı mutlaka tepki gösteriliyor. Hükûmetler vazifelerini yapmaktan çekinir ve tepki göstermezse, mutlaka halkın isteklerine tercüman olan kişiler bu vazifeyi kendi üzerlerine alırlar.

Şunu hemen söyleyeyim ki, bu tarafsız bir mahkemedir. Yargıç olarak seçilmiş kimseler, vicdanlarınca hakikatleri söyleyecek, hakikatleri belli edeceklerdir. Gönderdiğimiz tahkik heyetleri, Vietnam'da işlenen suçları tesbit etmişlerdir. Mahkeme önünde şahitler dinlenecektir. Ve burada ortaya çıkan olaylar, yürürlükte olan devletler hukuku anlaşmalarına ve hukukun genel prensiplerine göre değerlendirilecektir. Bu işi tarafsız olarak yapacağız. Çünkü tarafsız olmazsak, kimseyi inandıramayız. Tarafsız olduğumuz ölçüde inandırırız. Hukuk kuralları ne gibi yargılara varılmasını emrediyorsa, o dile getirilecektir.

Verilecek hüküm uygulanacak mıdır, uygulanmayacak mıdır?

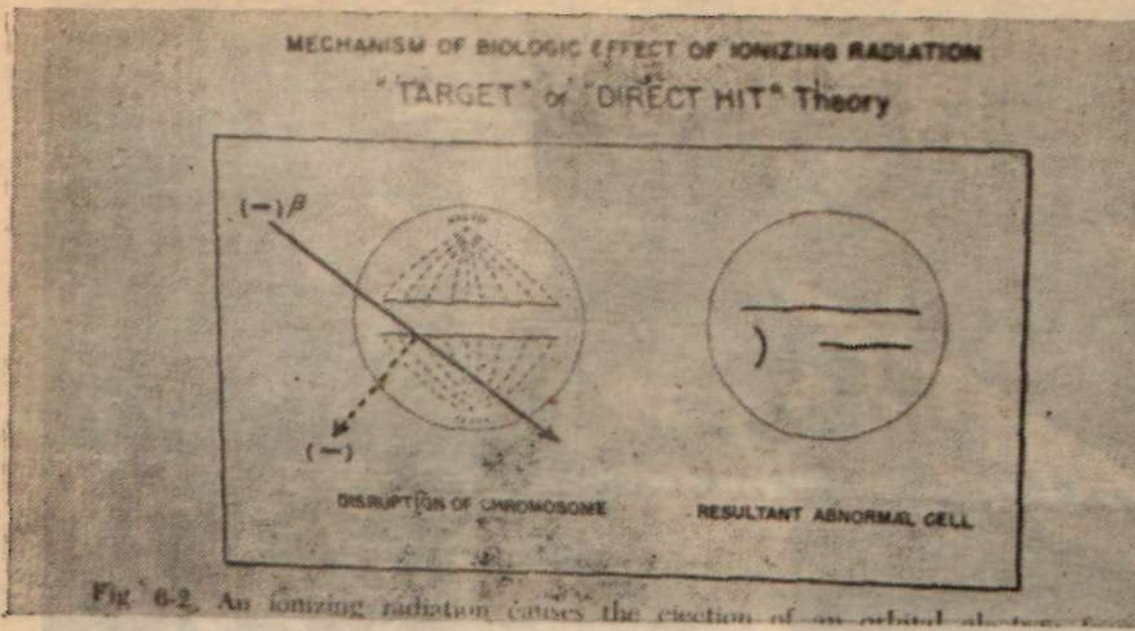
İç hukukumuzda da, mahkemece mahkûm edilen bir kimse, polis ve jandarma olduğu halde, kaçabilmektedir. Bu makemenin vereceği hüküm, tarih sayfalarına geçecektir.

Hemen şunu da söyleyeyim. Mahkeme tarafsız hareket edecektir ama, biz tarafsız değiliz. Ben tarafsız değilim. Ben Amerika'yı mahkûm etmiş bir insan sıfatıyla mahkemede bulunuyorum. Orada bulunan yargıçların hepsi de, Vietnam'da işlenen cinayetler karşısında susmadıkları için davet edilmişlerdir. Cinayetler karşısında susamazdık. Vietnam halkının üzerine semalardan her gün 1400 Ton bomba atılıyor. Bu, İkinci Dünya Savaşında ve Kore Savaşı'nda atılan bombaların yekûnundan fazladır. İnsanlara işkence yapıyorlar. Bunun karşısında tarafsız olmak demek, insanlığından istifa etmek, demektir. Hiç bir mahkemede hakimler tarafsız değildir. Cinayetin işlendiğini bilir ve yürekleriyle takbih ederler. Ama mahkemeye çıktıkları zaman bu yargıyı vermemiş gibi hareket eder, olayları tarafsızca değerlendirirler.

Vietnam'da savaşan kahraman Vietnam halkı, bizim özgürlüklerimiz için de savaşıyor. Bütün mazlum milletlerin özgürlükleri için de savaşıyor. Vietnam halkının kazanacağından eminim. Çünkü halkları yenmek mümkün değildir. Halk yenilmez. Halkı uçaklarla, napalm bombalarıyla dize getirmek mümkün değildir. Ama bir an için Amerika orada zafer kazanırsa, unutmayalım ki, bütün geri kalmış ülkeler için, hattâ ileri ülkeler için yaşamak çok daha zor olacaktır. Bunu iyi bilelim. Oynanan oyunları iyi görmemiz lâzımdır.

Yakın komşumuzda da aynı oyunlar oynanıyor. Onun için Vietnam Savaşı'na kayıtsız kalmayalım. Vietnam Savaşı bütün mazlum milletlerin savaşıdır. Nasıl ki, kırk küsur yıl önce bizim istiklâl savaşımız, mazlum milletlerin savaşıydı. Bugün Vietnam halkı döğüşüyorsa, bu bizim kırk yıl önce istiklâl savaşı vermiş ve kazanmış olmamızdan dolayıdır. Emperyalizmin tahakküm cephesinde gedik açtığımızdan dolayıdır. Biz ikinci kurtuluş savaşımızı silâhsız yürütüyoruz. Bu, belki de Vietnam halkı savaşı silâhla yürüttüğü içindir.

Uyanmış, uyandırılmış halk yığınlarının gücüne kimse karşı koyamaz. Vietnam faciasına da halkın uyanık, örgütlü gücü son verecektir. Mahkeme kimin suçlu, kimin de suçsuz olduğunu kesin delillerle tesbit ederek halkların uyanışına yardım edecektir.»

"Nükleer Medicine" adlı Amerikan neşriyatında atom ışınlarının kromozonları nasıl parçaladığı açıkça görülmektedir.

Yabancı uzmanlara karşı Türk halkını savunan Dr. Koçtürk

TÜRK HALKI KOBAY DEĞİLDİR!

Amerikan emperyalizmi Kobalt - 60 ile ışınlandırılmış buğdayı ilk defa Türkiye'de deneyerek Türk neslini nasıl tehlikeye düşürüyor?

PROF. KÂZIM ARAS
(Türk halkı kobay değildir)

RADYOAKTİF ışınlar ikiye ayrılır. Biri, günlük hayatımıza giren röntgen ışınları gibi *"Elektro-Manyetik"* ışınlar, öteki ise *"Korpüsküler"* adı verilen, atom bombasının patlamasından doğan ışınlardır. Bu ikinci ışınlar, atom parçacıklarının fırlatılması ile ortaya çıktığından, çok daha etkili ve tahrip edicidir. Korpüsküler ışınlar, maddenin moleküller iç yapısını değiştirerek tabiatta rastlanmayan cisimler yaratırlar...

İskenderun Silosunda, buğdayın ışınlandırılması için kullanılacak ışın, KOBALT - 60 ışınıdır ve Korpüsküler ışınlar bölümüne girer... Işınlanan buğdaydaki böcekler, ışınların etkisi ile vücutlarının madde yapısında değişiklik ve bozukluk olduğu için ölürler. Aynı zamanda, besin olarak kullanılan buğday'ın da canlılığını yitirdiği görülür.

Türkiye Atom Enerjisi Komisyonu'nun hazırladığı raporda, ışınlanan buğdayın canlılığını yitirdiği hakkında çeşitli örnekler vardır.

Denemeler sonunda, ışınlandırılmış Hindistan Cevizi suyu içinde yetiştirilen havuç köklerindeki hücrelerde *kromozon dejenerasyonları"* (hücre çoğalmasının durması) ve anormal hücreler görülmüştür.

Batılı araştırıcılar, özellikle atom ışınlarının besin teknolojisinde kullanılmasında çıkar ve *"İnsan, bitki değildir"* gerekçesi ile olumsuz denemeleri inkâr ederek, hayvanlar üzerinde çalışmalara başladılar. Hayvanlar üzerindeki denemelerde, özellikle farelerde şunlar görüldü:

— *"Kısırlık, yavruların anormal doğması, kanser teşekkülü."*

Fakat, zaman içinde ışınlandırma dozunu düşüren araştırıcılar, fareler üzerinde görülen sonuçların ortaya çıkmayacağı bir pozisyon yaratmayı başarmışlardır.

İnsan üzerinde yapılmış uzun süreli ve yeterli denemeler yokken, Türk ulusunu bir deneme aracı, bir kobay gibi kullanmak isteyen emperyalist ülkelerden şu sorunun cevabını vermelerini haklı olarak istiyoruz:

— *"İnsan bitki değildir diyor ve fareler üzerinde yapılan denemelere dayanarak Türk ulusuna ışınlandırılmış buğday yedirmek istiyorsunuz. Türk insanı fare midir?"*

Batılı emperyalistler, kobay olarak Türkiye, Hindistan, Pakistan ve Arjantin'i seçmişlerdir. Üç ülke çeşitli nedenlerle kobay olmayı red ederek uluslarını korumuştur. Fakat, Türkiye Atom Enerjisi Komisyonunun Genel Sekreteri Fahri Domaniç ve çevresi Türk ulusu adına bu projeye talip olmuşlardır.

Tarım Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Toprak Mahsulleri Ofisi ve Atom Enerjisi Komisyonu yaptıkları bir toplantıda, Türk ulusuna ışınlandırılmış buğday yedirilmesi projesinin uygulanmasını kararlaştırmışlardır. Devlet Planlama Teşkilâtının acele onayı alınan karar, acele Birleşmiş Milletlere gönderilmiştir.

Uyuyan hükümet

Oysa, yeni ve tehlikeli bir tekniği, ulusun ekmeği üzerinde uygulayabilmek için sorunun parlamentoya götürülmesi gerekirdi. Türkiye'ye gelecek turistlerin traş olabilmeleri için pazar günleri berber dükkânlarının açık tutulması gibi konuları ele alıp uzun uzun görüşüp tartışan Türk Parlamentosu Türk ulusunun geleceğini tehlikeye atabilecek ışınlandırılmış buğday konusu üzerinde durmamıştır...

Gerçekler Türk ulusundan saklanarak, Viyana Büyükelçimiz Baha Vefa Karatay Türk Hükümeti adına Birleşmiş Milletler Atom Enerjisi Komisyonu ile ikili bir anlaşma imzalamıştır. İkili anlaşmada, Türk ulusunun yiyeceği buğdayı atom ışınlarından geçirecek kuruluşun 14 Mart 1967'de işletmeye açılması kararlaştırılmıştır.

17 Ocak 1967'de bir bildiri yayınlayarak, Doçent Dr. Osman Koçtürk ilk alarmı vermiştir. Daha sonra, Profesör Kâzım Aras'ı da beraberine alan Koçtürk meti uyarmaya devam etmiştir.

Bu arada, İskenderun halkı paniğe kapılmış, Işınlandırma Silosu'nda çalışan bazı işçilerin tehlikeli biçimde hastalanmaları ve gençliğin bir sesiz yürüyüşe hazırlanmaları Sağlık ve Enerji Bakanlıklarının konu ile ilgilenmelerini sağlamıştır. Başbakanlığa gönderilen yüzlerce telgraf, ışınlandırma silosu'nun açılışının durdurulması yolunda emrin çıkması sonucunu doğurmuştur.

Fakat, başları sıkıştığında Türk çocuklarının karşısına yabancıları çıkarmayı gelenek durumuna getirmiş olanlar, konuyu incelemeleri için Türkiye'ye dört yabancı uzman çağırmıştır.

Dört yabancı uzman, Sağlık Bakanlığı müsteşar ve memurlarının katıldıkları ilk toplantıda inandırıcı kanıtlar verememiş ve *"İKNA HEYETİ"* bozguna uğramıştır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Sosyal Demokrasi Derneği'nin düzenlediği konu ile ilgili açık oturuma Profesör Kâzım Aras, Doçent Dr. Osman Koçtürk, Cengiz Hevenk ve İrfan Tezcan çağırılarak konuşmacıların adları ilân edilmiştir.

Açık oturuma, ışınlandırılmış buğdayın halk için zararlı olmadığını savunacak ekipten bir kişi gelmiştir. Bir ara oturduğu yerde heyecanlanarak kürsüye rü Ali Sait Ankara şöyle demiştir:

— *"Atom şeytandır. Türk halkını bu şeytanın gazabından kurtarmak için bilim adamlarını tarihi bir göreve çağırıyorum."*

İkna heyeti

İki Amerikalı, bir Belçikalı ve bir de İngiliz'den kurulu Atom Enerjisi Komisyonu *"İKNA HEYETİ"* Türk ulusuna ışınlandırılmış buğday yedirmenin zararlı olduğuna kimseyi, Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan'ı bile inandıramamıştır. Fakat, *"İkna Heyeti"* Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ı kolaylıkla ikna etmeyi başarmıştır.

Burada bir parantez açıp, Atom Enerjisi Komisyonu *"İkna Heyeti"* üyelerinden Amerikalı uzman ile Doçent Dr. Koçtürk'ün komisyonda yaptıkları şu konuşmayı dikkatle okuyarak, kendi çıkarları için emperyalist-

Sömürgecilik, Milliyetçilik ve Din

KAPİTALİZMİN birinci ödevi geride kalmış, sanayiini kuramamış milletleri sömürmektir. Kapitalizm bu sömürgecilik düzenini sürdürmek için dünyada politik, kültürel büyük bir ağ kurmuştur. Büyük bir de propaganda ağı kurmuştur.

Kapitalist düzen bu üç büyük ağla kendisine karşı gelmeğe çalışanları yok eder.

Kapitalizm, beynelmilel bir soyguncu şebekesidir.

Temeli Avrupa'da atılmış, dünya çapındaki şebekesini Avrupa'dan kurmuştur. Şimdi kapitalizmin bayrağını Amerika ele almıştır. Dünya milletlerini Avrupalı eski kapitalistlerle birlikte Amerika sömürüyor. Amerika, bu büyük kapitalist şebeke sürüp gitsin diye Asya'da döğüşüyor. Gerekirse dünyanın her yerinde de döğüşecek.

Geri kalmış memleketlerde kapitalistlerin yüzdecileri, komisyoncuları var. Bunlar kapitalistlerin ürettikleri ürünleri geri kalmış memleketlerde satarlar, yüzdelerini alırlar, gerisini de Avrupadaki, Asya'daki AGALARINA gönderirler. Bunlar montaj sanayii kurarlar. Montaj sanayiini de yerli bir sanayiymiş gibi tekmil millete yuttururlar. Kapitalist düzenle idare edilen memleketlere kapitalistler, Avrupalı, Amerikalı sömürgeciler yerli sanayi kurdurmazlar, buna izin vermezler. Yerli sanayi kurulursa bir memlekette, gerçek bir yerli sanayi.. o memlekette sömürgecilerin pabucu dama atılır. Bakın bir örnek vereyim. Bizde bir mensucat sanayi var. Kumaşımızı, bezimizi, basmamızı biz dokuyoruz. Dışarıya hiç muhtaç değiliz. Artık Avrupalı kapitalistler bize dokunmuş mal satamıyorlar. Ne oluyor, paramız memleketimizde kalıyor. Diyeceksiniz ki Avrupalı, Amerikalı sömürücüler buna nasıl izin verdiler de bizim memlekette mensucat sanayisi kurulabildi? Mensucat sanayiinin temeli Atatürk devrinde atıldı. En büyük sebep bu. Bir de Avrupalı. Amerikalı sömürücüler işlerini dokuma sanayiinden başka kollara kaydırdılar. Yani geri kalmış memleketlerde yerli dokuma sanayii kurulmasına izin verdiler. Dokuma sanayiinin sömürü oranı öteki kollardan daha azdır.

KAPİTALİST düzen bütün yöntemiyle bir sömürü düzenidir. Delme takmadır. Çetebaşı Avrupa'da, Amerika'da oturur. Kol kol memleketlere ajanları yayılmıştır. Bu ajanlar politik güçleri, basını, radyoyu ellerinde tutarlar. Tabii hepsini değil, büyük bir kısmını...

Bununla o memleketin milli güçlerini yıpratmağa çalışırlar.

Kapitalist düzen sürüp gittikçe geri kalmış bir memlekette yerli sanayi kurulamaz. İzin vermezler. Bu, mümkün değil. Çünkü yerli sanayi kurulduğu an YENİ SÖMÜRGECİLİK bitmiş demektir. Avrupalı, Amerikalı deli mi, bindiği dalı keser mi?

Onun için şimdi bizim idare edildiğimiz düzende yerli, milli sanayi kurulamaz. Kurdurmazlar.

Biz şimdi beynelmilel kapitalizmin pençesinde inleyen, yokolmağa yönelmiş bir milletiz.

Kurtuluş çaresi ne? Bir tek kurtuluş çaresi var, o da sosyalist düzene yönelmek. Başkaca kutuluşumuzun, greide kalmış bir memleketin kurtuluşunun mümkünü, çaresi yok.

Çok yazdım, gene de yazacağım. Geri kalmış memleketleri eline almış kapitalist düzen, hegemonyasını sürdürebilmek için ne yapar? Önce o memleketin asli güçlerini çürütmeğe çalışır. Bu asli güçler nelerdir? Önce millet birliğidir. Onu parçalar. Kültürüdür, onu yozlaştırmağa çalışır. Dinidir, onu kulanmağa bakar. Tarihidir, onu küçümser. Çünkü bütün bu asli güçler, sömürüyü, alçaltılmağı bir gün sezince kapitalizmi yok edecek güçlerdir. Bu güçler yokedilmeden bir millet sonuna kadar sömürülemez.

Öyleyse en uzaktan, en yakından beynelmilel kapitalistlerle ilişkisi olanlar milliyetçi olamazlar. Kapitalist düzen milliyetçiliğin tam zıddıdır. Kutsal milliyet kavramını kullanırlar. Sömürülerine kalkan diye kulanırlar. Geri kalmış memleketlerdeki milliyetçi geçinenlerin bir kısmı kapitalistlerin bilinçli uşaklarıdır. Bir kısmı kutsal milliyet kavramına saygısı olan aldatılmış, çağımızın milliyetçiliğinin ne olduğunu bilmeyen kişilerdir.

Çağımızın milliyetçiliği soyalizmle başlar, onunla biter. Sosyalizm insanın, milletin bağımsızlığı, yüzde yüz hürriyetidir. Sosyalizm, yitirilmiş insanlık, yitirilmiş millet onurunu insanlığa geri verecek bir düzendir.

DİNE gelince, kapitalizm dini sömürüsüne kalkan diye kullanır. Eğer kullanmazsa onu yerin dibine batırır. Burjuvalar, derebeyleriyle döğüşürlerken en büyük düşman olarak dini almışlardı karşılarına. Parolaları dinsizlikti. Bugün dini kalkan diye milletlerin alınterine karşı kullanıyorlar da susuyorlar. Din, şimdi şu anda, milletleri yoketmeğe çalışan kapitalistler aleyhine dönsün de bir seyreyleyin gümbürtüyü.. Bir seyreyleyin din aleyhtarı kampanyayı.. Şimdi dini kullanıyorlar da burjuvalar, kapitalistler dindar gözüküyorlar. İki yüz yıldır din için yapmadığını bırakmayanlar burjuvalar değil mi? Dini yoketmeğe çalışanlar. İki yüz yıldır dinle, dindarlarla döğüşen, onları yoketmeğe çalışan burjuvalara şimdi ne oldu da sahte dindar kesildiler.. Ramazanlarda İmam Hatip Okullarında iftar yemeği verenlerin bir çoğunun hayatlarına bakın, Allahla kitapla, dinle imanla hiç bir ilişkileri var mı? Şu burjuvaların, dindar burjuvaların yaşayışlarını, gece kulüplerini, yedikleri türlü herzeyi görüyorsunuz ya, dinle imanla en küçük ilişkileri var mı?

İmam Hatip Okulları azıcık kendine gelsin, azıcık Türk milletinden yana olsun, yâni beynelmilel soyguncu şebekesinin ne olduğunu anlasın, bakın bakalım yerinde kalabilir mi? İftar yemekleri mi? Ağı yedirir kapitalist adama ağı: İftar yemeği yerine. İki gün içinde İmam Hatip Okullarının yerinde yeller eser.. Köy Enstitülerinden bin beter ederler onu.

Dini, İmam Hatip Okullarını Türk milletinin alınterine karşı kalkan diye kullanıyorlar da bu kadar yüz veriyorlar onlara kapitalist burjuvalar.

Kendi milletlerinin ecnebi kapitalistler tarafından sömürülmesine, öksüzlerin, hastaların, elsizlerin, dilsizlerin, töyü bitmedik yetimlerin haklarının yenmesine, halk uyanmamış diye onların sömürülmesine yardımcı olanların, yadım edenlerin, milliyetçi güçlere karşı gelenlerin din adamı olmalarının mümkünü yoktur. Dindar olmalarının mümkünü yoktur. Allah onları kahredecektir.

Hiç kimse uykuda kalmaz. Namuslu hiç kimse vatanını esarette koymak istemez. Bir gün İmam Hatip Okullarının fıkara köylü çocukları da uyanacaklardır. Gerçek dindarlığın ne olduğunu öğreneceklerdir. İşte o zaman seyreyleyin siz burjuvaları. Bakın bu okullara atacakları iftiralara. Köy Enstitülerinin başına gelenleri mumla arayacak İmam Hatip Okulları... İşte gene o zaman da İmam Hatip Okullarını Köy Enstitüleri gibi milletin aydınlık güçleri savunacaktır. Milletine karşı gelen, onun sömürülmesini isteyen, milletin alınterine karşı ecnebi kapitalistlerin, onun içerdeki uşaklarının yardakçılığını yapan, milletin alınterine karşı onların elinde kalkanlık eden hiç bir kurum sonuna kadar yaşayamaz. Bu din de olsa..

ÇAGIMIZDA milliyetçilik ae, dindarlık da bir bilinç işidir. Ben milliyetçiyim derken, adam bilmezse, gider millet düşmanının kucağına düşebilir ve millet hayını olabilir. Ben dindarım derken, gider de din düşmanı kapitalistin kucağına düşüverir. Dininden de Allahından da olur. Üstelik de milletini esir edenlerin âleti durumuna düşüverir.

Kılı kırk yarmalıyız. Çok çok düşünmeliyiz.. Bir insanın âlet olması kadar iğrenç bir şey yoktur. Hele bu âletlik milletinin faydasına karşı kullanılırsa.. En korkacağımız şey âlet olmak olmalıdır.

Milliyetçiyim diyenin, dindarım diyenin, iyi niyetli olanın kapitalizm nedir, sosyalizm nedir bunları iyi öğrenmesi gerek. Bilmeden, hangi yandan olursa olsun kavgaya girmek, kötü bir şeydir. İnsanlığa yakışmaz. Bilmeden kavgaya girmek âlet olmak demektir. İnsan insandır. İnsan, yaratıklar içinde en saygı değer yaratıktır. İnsan, âlet değildir.

Lânet olsun âletlere...

Ben burada diyorum ki, tekrar be tekrar söylüyorum ki, sömürgeci kapitalistlerle en yakın en uzak, en küçük bir ilişkisi olan, onların türküsünü çağıran dindar da olamaz, din adamı da..

Ben burada, bir takım dostları suçlamaktan daha çok bir düşünceye çağırıyorum. Düşünüp gelsinler, sen haksızsın desinler.. Yeter ki düşünsünler...

Yaşar Kemal

---

gündüklerini tüm açıklığı ile görebiliriz:

KOÇTÜRK — *Uygar ülkelerde ışınlandırılmış besin maddeleri üzerine etiket konur. Siz de, Türk ulusuna yedireceğiniz ışınlandırılmış buğdaydan yapılmış ekmeğin üzerine etiket koyacak mısınız?*

U.S.A. UZMANI — Fakat, Sovyetler Birliğinde halk, ışınlandırılmış buğdayı bilgisi dışında tüketiyor.

KOÇTÜRK — *Bu konuda elinizde kanıt ve döküman var mı?*

U.S.A. UZMANI — Hayır.

KOÇTÜRK — *Demirperde ülkelerinden nasıl örnek verirsiniz? Türkiye de demokratik bir rejim vardır. Ve de siz, Türkiye'nin büyük dostu Amerika'nın bir yurttaşısınız. Rejimin adı ne olursa olsun halk ne yediğini bilmek ister. Önce siz bir deneyin, sonra biz denemeyi düşünürüz.*

U.S.A. UZMANI — (Sessizlik)

Amerikan mantığı

Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1958 yılında çıkarılmış bir kanun vardır. Bu kanun özetle şöyle der:

— *"Yiyeceklere katılan renk, koku ve koruma maddeleri kanser yapıcı etkileri olduğundan bu maddeleri imâl eden ve kullanan her firma, maddenin zararsız olduğunu Amerikan hükümeti makamlarına ispatlamaya mecburdur. Bugün'e kadar hükümetçe kullanılmasına izin verilen maddeleri imâl eden ve kullananlar, bir buçuk yıl içinde bunların zararsız olduğunu ispatlamak durumundadırlar. Bunu yapmayan firmaların ruhsatları iptâl edilir."*

Emperyalistler, şimdi aynı mantık gereğince Türk ulusuna ışınlandırılmış buğday yedirmenin zararsız olduğunu ispatlama durumundadırlar. Fakat, bunu yapmaya yanaşmayan emperyalistler Türk bilim adamlarını ışınlandırılmış buğdayın zararlı olduğunu ispatlamaya zorlamaktadırlar, ki bu bir *EMPERYALİST OYUNUDUR.*

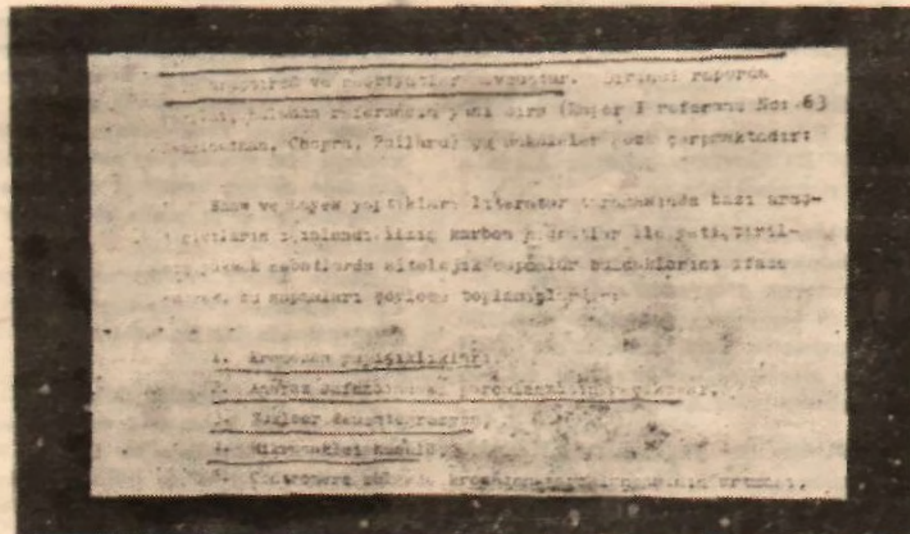
Amerikalılar, Amerikan ve Türk ulusları arasında fark gördüklerini bir kez daha ortaya koyarak şöyle demektedirler:

"AMERİCA UBER ALLES"

Şu günlerde Başkent Ankara'nın Kurtuluş Parkı'nda yükselen garip bir şişirme çadır, Türk ulusuna Barışçı amaçlarla kullanılışı üzerinde gösteriler yapmaya hazırlanmaktadır.

Bu bir beyin yıkama işlemidir...

Tahılını kara sabanla üreten Türkiye'de, Atom ışınları ile buğday temizlemeyi deneyebilmek ve Hiroşima'nın korkunç izlerini silebilmek için Amerika şimdi çadırlarla *"Günah Çıkarmaya"* çalışmaktadır...

Atom Enerjisi Komisyonu'nun raporunda, ışınlandırılmış buğdayların zararları fotokopide görüldüğü gibi ortaya konmuştur.

Faşist Darbe nasıl planlandı?

Yunanistan'da faşist dikta rejimi kuranlar: (Soldan sağa) Tümgeneral Spandidakis, Albay Makarezos, Albay Papadopulos, Başbakan Kolias ve General Patakos.

■ *Darbenin seçimler sırasında yapılması kararlaştırıldığı halde planın deşifre olması üzerine CIA ile işbirliği halindeki sağcı subaylar 21 Nisan'da harekete geçtiler...*

ATİNA'dan Fransız başkentine iki gün önce gelen haberlere göre, Yunan Hükümet darbesi, *(Wilson'a ve Kral Konstantin'e hiç haber verilmeden)* Amerika tarafından önceye alınmıştır. Bu sebepten askerî harekât, hem Yunan Kralı'nı, hem İngiltere hükümetini, hem de *(darbeyi bekleyen)* eski başbakan *(hâlen muhalefet lideri)* Papandreu'yu, hem de *(tetikte duran)* Yunan'lı Solcu'ları gâfil avlamıştır.

Çünkü, Amerika Cumhurbaşkanı Johnson'dan, İngiliz Başbakanı Wilson'dan, Yunan Kralı Konstantin'den Yunan'lı Faşist askerî cunta'dan kurulu *"dörtler"*in üzerinde mutabık kaldıkları esas darbe daha sonraları yapılacaktı. Genel seçimlerin gergin havasına uydurulacaktı. Nisbeten yumuşak karakter taşıyacaktı.

Oysa, aslında İngiliz İstihbarat Servisi *(Intelligence Service)* ajanları olup bu sefer Amerikan İstihbarat Servisi *(Central Intelligence Agency)* hesabına iş gören bazı Yunan'lı subaylar, 19 Nisan Çarşamba günü Amerika'lılardan acele emir almışlardır. Bu emir üzerine, ilerisi için planlanmış askerî darbe, 21 Nisan Cuma sabahı uygulanmıştır.

Kral Konstantin'in, ilk günler, darbeye karşı gösterdiği tepki bu sebeptendir. Londra Radyosu *"B.B.C."* tarafından *"Kral Konstantin'in imzası taklid olunmuştur"* diye yapılan yayınlar aynı şaşkınlığın sonucudur. İngiliz gazetelerinin, darbeye karşı sert ve kesin tenkitleri, benzer tereddütlere bağlanabilir.

Böylesine bir özetlemeden sonra, şimdi, *"hikâye"*nin tafsilâtına geçelim. İsviçre'li bir yolcu eliyle Atina'dan Paris'e yollanan ve Yunan *"Anti Faşist Mukavemet Birliği"* damgasını taşıyan bahis konusu bilgi, olayları şöyle şekillendiriyor:

Atina Darbesi'nin hazırlanış tarihini, bir bakımdan, 8 Şubat 1963'e kadar geriye götürmek mümkündür. Çünkü, Irak'da General Kasım rejiminin devrilmesiyle beraber, İngiltere'nin Akdeniz liderliği Amerika'ya geçmiştir. Irak'taki İngiliz petrol menfaati, Washington'um *"keyfi"*ne tâbi hale düşmüştür. Kısacası, Kıbrıs ve Yunanistan dahil, Akdeniz'in bu bölgesinde, Londra'nın dış politikası Washington dümen suyunu izlemeye koyulmuştur. İngiltere'nin Kuzey Akdeniz bölgesinde Amerika'ya karşı en ufak direnmesi, *"Iraq Petroleum Company"* üzerinde *(Washington eğilimli)* baskılara yol açmıştır.

SPANDİDAKİS
(Dolarların bedeli)

Zaten aynı sebeplerden ötürü, İngiltere, Kıbrıs üslerini boşaltma arzusundadır. Bu harekete, şimdilik, Amerika izin vermemektedir.

Dolayısiyle, 8 şubat 1963'e kadar İngiltere'nin üzerinde planlar güttüğü Yunanistan, o tarihten sonra *(Londra'nın da tasvibiyle)* Amerikan kontroluna geçmiştir. Yani, Amerika'nın Orta Doğu planlarına uygun şekilde dış müdahalelere hedef olmuştur.

Karamanlis Hükümeti'nin *(bütün Amerikan taraftarlığına rağmen)* devrilmesi; 16 Şubat 1964'de, iktidarı *(İngiliz adamı bilinen)* Yorgi Papandreu'nun alışı; 15 temmuz 1965'de Papandreu'nun istifası; hep, aynı Amerikan planlarına ve gerek İngiltere'nin gerekse bazı Yunan siyaset adamlarının bu planları yumuşatma denemelerine bağlanır.

Başka deyimiyle, Mayıs 1944'te, Yalta'da, Romanya için Stalin'e tanınan yüzde yüz hareket serbestisine karşılık Yunanistan için İngiltere'ye verilen tam hareket serbestisi hakkını İngiltere'nin mirasçısı sıfatıyla 1963'te Amerika devralmıştır. Aynı hakka (!) dayanan Washington idarecileri, kendi Orta Doğu planlarına uygun şekilde, Yunanistan'ı idareye çalışmaktadırlar. Sivillere bir türlü güvenemediklerinden de, satın alabildikleri askerleri iktidara getirme denemeleri yapmaktadırlar. *"Intelligence Service"*in Yunanistan'da daha fazla adamı bulunması sebebiyle, *"Central Intelligence Agency"*, planlarının tatbikinde İngiliz ajanları kullanılmaktadır.

İşte, böylesine bir dekor içinde, Atina Darbesi'nin ilk pratik planları, *(takriben 2 ay önce)* Cenevre'de hazırlanıyor.

*"Cenevre Darbe Konferansı"*na (kod adıyla Ulysses harekâtına) katılanlar şunlardır:

1) İngiliz *"Intelligence Service"*i Balkanlar masası şefi. 2) Amerikan *"Central Intelligence Agency"* Orta Doğu şubesi başkanı. 3) Yunan Kralı'nın askerî sekreteri Binbaşı Mihal Arnavutis. 4) Yunan askerî cuntası temsilcisi Albay Makarezos.

*"Dörtler"*in vardıkları karar, genel seçimler öncesi bulanık hava yaratmak; siyasî gerginliği bahane ederek tam seçim arifesi, askerî darbeye girişmek; fakat Yunanistan'ın Batı blokundaki özel mevkiini ve milletler arası gelişimin en son özelliğini dikkate alıp Solcu'lara karşı fazlasına sert tedbirler almamak.

Hattâ, tedbir mülâhazasiyle, Yunan Kralı Konstantin'e, *"darbeyi desteklediği"* yolunda bir beyanname o sıralar imzalatılmıştır.

Fakat, İngiltere'de iktidarın İşçi Partisi elinde bulunması ve *"Ulysses"* harekâtının *(Komünist'ler kadar)* Yunan Sosyalistleri'ni de hedef tutması, bazı huzursuzluklar doğurmuştur. Darbe haberi, Wilson kabinesi'nden İşçi Partisi sol kanadına sızmıştır. İngiliz solcularıysa, el altından, Amerikan planı tafsilatını Yunan Muhalefet Lideri Yorgi Papandreu'nun oğlu Andreas Papandreu'ya iletmişlerdir.

Kısacası, *"Ulysses"* harekâtı, deşifre duruma düşmüştür. Orijinalitesini kaybetmiştir.

Bunun üzerine, Amerikan *"Central Intelligence Agency"* temsilcileriyle Yunan askerî cuntası diğer temsilcisi *(eski İngiliz ajanı)* Albay Makoropos, Batı Almanya'nın Münih şehrinde çok gizli bir toplantı yapmışlardır. Sonuncu toplantı tarihi, 19 Nisan 1967 Çarşamba günü sanılıyor.

Askerî cunta başkanları, Amerika'nın ısrarlarını benimsemişler, *"Ulysses"*i öne alıp (başka deyimiyle bırakıp) *"Apollo"* ismini verdikleri planı 21 Nisan sabahı tatbik edeceklerini Amerika'lılara vadetmişlerdir. Darbenin bir numaralı lideri Tuğgeneral Kirios Patakos'dur. İngiltere'ye ve Kral Konstantin'e önceden haber verilmiyecektir.

Fakat, darbeyle beraber, Kral'ın evvelden (Cenevre toplantısı sıralarında *"Ulysses"* harekâtı için imzaladığı beyanname) 21 Nisan sabahı radyolarda halka okunacaktır.

KOLİAS
'Bir kukla!)

"Apollo" harekâtıyla beraber, Washington, Londra üzerinde baskıya geçecektir. Wilson Hükümetinin Kral Konstantin'i zorlaması istenecektir.

*"Ulysses"*in aksine, *"Apollo"* harekâtı, Solcu'ları geniş çapta tutuklayacaktır. Tüm Yunanistan'da (Kasım'dan sonra Irak'ta yapıldığı gibi) bir *Komünist Avı*'na çıkılacaktır.

İktidara gelecek askerî cunta, Amerika'nın Orta Doğu planlarına yüzde yüz uygun şekilde Yunanistan'ı yöne-

tecektir. Buna karşılık, Amerika (evvelâ yeni rejimi tanımıyor gibi davranacak) fakat sonunda durumu benimseyecektir. Yardım artırılacak, büyük ailelere iş imkânları genişletilecek, resmi beyanlarda ise bir nevi Sosyalizm savunulacaktır.

Paris'e gelen gizli mektuba göre, Atina hükümet darbesinin iç yüzü budur.

Yeni rejim, beklendiği gibi, Yunanistan'da tam bir teröre girişmiştir. Sansür çok sıkı şekilde faaliyete geçirilmiş, söz hürriyeti, grevler, toplantılar, mitingler, hattâ uzun saç ve mini etek dahi yasak edilmiştir. Yunanistan'ın on önemli şehrinde sıkıyönetim mahkemeleri faaliyettedir. Binlerce tutuklu, Ege Denizi'ndeki sürgün adalarına nakledilmiştir. Hükümet sözcüsü, askeri rejimin tutuklamak istediği bütün şahısların yakalandıklarını, sadece sekiz on kişinin ele geçirilemediğini bildirmiştir.

Askeri devriyelerin yasaklara riayet etmeyenlere ateş etmeleri yüzünden iki kişi ölmüş, Pire Limanı'nda da Norveç'li bir denizci yaralanmıştır.

Bu arada, İkinci Dünya Savaşı'nın milli kahramanlarından solcu yazar Manolis Glezos'un askeri yönetim tarafından idam edileceğine dair çıkan söylentiler bütün dünyada büyük tepki yaratmıştır.

Lenin Nişanı sahibi olan Glezos'un idamı ihtimali üzerine Moskova'da Sovyet Dışişleri Bakanı Gromiko, Yunan Büyükelçisi'ni kabul ederek olayı nefretle karşıladıklarını bildirmiştir. Bunun üzerine Yunan İhtilâl Hükümeti'nin İçişleri Bakanı General Patakos, Glezos'un idam edileceğine dair haberleri yalanlamak zorunda kalmıştır.»

Faşist yönetime karşı Yunanistan içinde yer yer mukavemet hareketleri başladığı ve rejim aleyhtarı beyannameler dağıtıldığı gibi, Avrupa'nın diğer ülkelerindeki Yunanlılar da, bir *"Sürgünde Yunan Hükümeti"* kurmak üzere harekete geçmişlerdir. Halen Yunanistan dışında 500 Bin'e yakın Yunanlı bulunmaktadır. Merkez Birliği Partisi'nin tutuklanamayan üyelerinden Anastas Papadupulos, sürgündeki hükümeti kurmak üzere Yunanlıların Batı Almanya'da toplanacaklarını açıklamıştır.

TEHLİKE KAPIDA!

HÜSEYİN BAŞ

YUNANİSTAN'daki monarko-faşist hükümet darbesi uzun süredir inceden inceye hazırlanan yüzkızartıcı bir oyunun doğal sonucu olması bakımından kimseyi şaşırtmamıştır. Tam tersine, Bizans entrikacılığını gölgede bırakan sarayın, sağcı unsurlarla Pentagon'un oyuncağı ordunun, CIA'ya satılmış polisin, Amerikan borusunu öttürmekle görevli sağcı partilerin «demokrasi» paravanası ardında yıllar yılı sürdürdükleri tepeden tırnağa halk düşmanı, iliklerine kadar faşist rejim, bütünüyle gözler önüne serilmiş, düzmece parlamenter demokrasi paravanası, olanca ayıbıyla ortaya çıkmıştır.

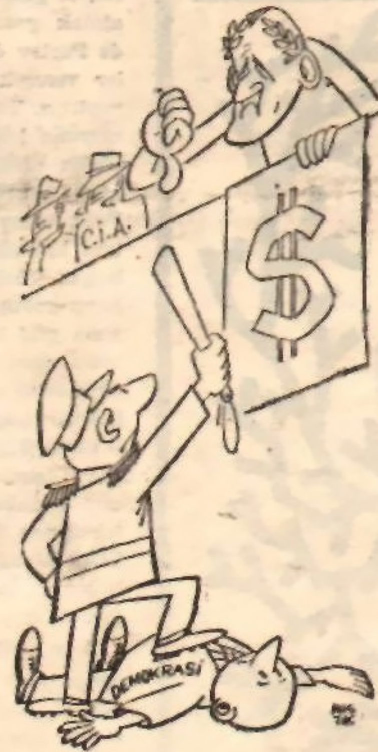
Yunanistan'daki monarko-faşist darbeyi, klasik cumhuriyet-monarşi çatışması olarak gören ve bununla yetinen 19. Yüzyıl kalıntısı düşünce sahipleriyle «timsah gözyaşları» döken ikiyüzlü Karamanlis tipi politika esnafı dışında herkes, sağcı darbeyi sağlıklı bir biçimde yerine koymuştur.

Amerika ve İngiltere'nin Yunanistan'da NATO paravanası ardında oynamakta oldukları oyunun artık gizli kapaklı bir yanı kalmamış, takke düşmüş, kel görünmüştür. Anglo-Amerikan emperyalizmi, Yunanistan'da oynadığı oyunun halkoyundaki sert ve bilinçli direniş karşısında bozulacağı endişesiyle şimdi «timsah gözyaşı» dökenlerin safına katılmış ve sanki olup bitenlerden habersizmişler gibi sahte tavırlarla kralı «mağdur» göstermenin yollarını aramağa başlamıştır. İngiltere ve Amerika, bu yolla, işler ters döndüğünde -ki şimdiden dönmüştür- kral aracılığıyla sömürü düzenlerine yeni köprübaşları hazırlamayı düşlemektedirler.

Oysa, Yunanistan'daki monarko-faşist darbede kralın rolü sembolik değil, tam tersine, bütünüyle dinamiktir. Yunanistan'ın yakın tarihi ve son darbeyi hazırlayan olaylar, Kral'ın Anglo-Amerikan emperyalistleriyle sıkı işbirliğini karşı konulmaz bir biçimde ortaya koymaktadır. Yunanistan'a faşist yönetim son darbeyle gelmemiştir. Faşist yönetim, iç savaştan bu yana bütün azgınlığıyla süregelmektedir. Monarko-faşist darbe sadece faşist yönetimin paravanasını, yani düzmece parlamenter demokrasiyi rafa kaldırmıştır. Ve bu, uyanan Yunan halkının genel seçimlerde sağcı ve faşist azınlığı silip süpüreceği korkusuyla «zorunlu» olarak yapılmıştır. Sadece bu zorunluluk bile faşist rejimin ipin ucunu ne derece kaçırdığını en açık şekliyle belirtmektedir.

Yunanistan'ın faşist rejiminin temsilcilerinin, kral, CIA, sağcı askerler ve onların yardakçılarının elinde düzmece seçimlerle parlamenter demokrasi paravanası ardında oyunlarını sürdürecek iç savaştan kalma bir dizi kanun bulunmaktadır. Bu kanunlar özellikle iç savaş süresinde geçerli olmalarına rağmen faşist nitelikleri bakımından, kuşkusuz ilerideki uyanmayı engellemek amacıyla bile isteye yürürlükte bırakılmıştır.

Nazilere Karşı Yunan Direnci tarihinin yazarı André Kedros'un Le Monde'un 25 Nisan sayısında Nazi gizli servislerinin 5 Temmuz 1943'te düzenledikleri bir rapora dayanarak belirttiğine göre, Yunan halkının yüzde 90'ı Yunan direncinin büyük örgütü EAM içinde kümelenmişti ve köklü demokratik dönüşümler yönünde «başkaldırmaya» da hazırdı. Ama İkinci Dünya Savaşı sonunda Churchill ile Truman Doktrini'nin kralı ve sağcı hükümeti somut bir biçimde desteklemeleriyle ülkenin ezici çoğunluğuna sahip bulunmasına rağmen sol başarısızlığa uğramıştır. Ne var ki, ülkenin ezici çoğunluğunun bu başarısızlığı geçici olmuş ve demokratik güçler faşist azınlığın düzmece demokrasisinin kapısını dört bir yandan zorlamağa başlamışlardır.

Sağın gelişen halk hareketini ilk engelleme teşebbüsü, bütün çabalara rağmen düzmece olduğu ayan beyan ortaya çıkan Aspida Meselesi olmuştur. (1) Hedef ordu içinde rejime karşı kurulan sözde komploya Merkez Birliği Partisi'nin Lideri Papandreu'nun dış politikada bağımsızlığı öngören oğlu Andreas'ı dahil ederek Merkez Birliği'ni parçalamak, iktidardan düşürerek sağcı azınlığın partisi ERE'yi işbaşına getirmekti. Plan başarıya ulaşmakta gecikmedi. Papandreu 1965 Temmuzu'nda iktidardan düşürüldü. İlk önce Merkez'den kopan Stefanopulos ile idarei maslahat edildi. 1966 Aralığı sonunda sağcı ERE'nin Lideri Kanellopulos, Stefanopulos'un görevinin bittiğini ilân etti. Sağcı lidere göre, Stefanopulos, Aspida Dâvası'na Merkezci unsurları dahil etmeyi becerememekle kalmamış, ERE'nin eski lideri Karamanlis zamanında öldürülen solcu milletvekili Lambrakis'in katillerinin mahkemesinde polisin yardakçılığının ortaya çıkmasına göz yummuştu.

Olaylar bundan sonra hızla gelişti.. Kral ve yardakçıları anayasanın âmir kıldığı yasama genel seçimlerinde Merkez Birliği ile solcu EDA'nın büyük zafer kazanacakları, böylece de postun elden gideceği endişesiyle CIA ile elele, monarko-faşist darbeyi gerçekleştirdiler.

Bugün Yunanistan'da monarko-faşist hükümet ve çıkarları tehlikeye düşen Anglo-Amerikan emperyalizmi post kavgasındadır. Bu yüzden yapamayacağı şey yoktur. Aşırı sağcılığı ve Lambrakis'in öldürülmesi olayında yalancı tanıklık için ona buna baskı yapmasıyla tanınan Genel Savcı Kollas ve sağcı asker yardakçıları, kralın ve CIA'nın emrine uygun olarak Yunanistan'ı tarihin en büyük esir kampına çevirmenin süfli planlarını hazırlamaktadırlar.

Şimdiden adalar dolusu Yunan yurttaşı tutuklanmıştır. Yunan ulusunun en güzide evlâdları esir kamplarına atılmıştır. (2) Ama bütün bunlar, umutsuzluğun, sonu gelmişliğin çılgınlıklarıdır. Ve boşunadır. André Kedros'un dediği gibi, «Yunan halkı deneyler içinde büyümüş ve olgunlaşmıştır. Saray ve sağcılar sürprizle karşılaşabilirler. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Aksi düşünce halkı tanımamak, bütünüyle halkatan eylemektir.»

Oyun büyüktür. Savaş çetin olacaktır. Tehlike, Türkiye'nin kapısındadır. Anglo-Amerikan çıkarlarının Orta Doğu planına, Yunanistan gibi Türkiye de dahildir. Bu yüzden, ilericiler faşist eğilimlerin bütünüyle karşısına çıkmalıdırlar. Anglo-Amerikan emperyalizminin Orta Doğu politikasında sağcı takımını desteklemek, islâmı politize ederek sol gelişmeye karşı çıkarmak, uygulamaya konulan temel unsurlar arasındadır. Solun toplantıları, imam hatip öğrencilerinin kümelendiği, Amerika'nın ve AP nin ortaklaşa yardımlarıyla ayakta duran Komünizmle Mücadele Derneklerince dağıtılmak istenmektedir. Köylerden başlayarak imamlar her yerde, cumhuriyet döneminde ilk kez, resmen ve alenen bölge yönetimlerinde söz sahibi olmağa başlamışlardır. AP Hükümeti, ilerici güçleri susturmağa çabası içinde yeni tedbirler öngörmektedir.

Tehlike kapıdadır.

---

(1) Aspida ile ilgili olarak yapılan muhakeme bir hukuk skandalı olmuştur. 16 Mart'ta sona eren ve masunların avukatları tarafından boykot edilen mahkeme 12 subayı 2 ilâ 18 yıla mahkûm etmiştir. Muhakeme edilen 28 subaydan sadece serbest bırakılan üçü "Aspida'nın varlığını" ifade edebilmişlerdir. Papandreu'nun oğlu Andreas'ın ise Aspida'ya mensup olduğu, mahkeme askeri olmasına rağmen, kulaktan duyma ifadelerin dışında, delillere dayanarak ispat edilememiştir.

(2) Le Monde, 25 Nisan 1967 — Papandreucular, İlliu Manolis Glezos (Nazilere karşı dirençte ulusal kahraman), Miki Theodorakis (Yunanlı Zorba filminin müzikçisi), İlerici parti EDA'nın Liderleri Kyrkos ve Brillakis, Yazar Vasilikos, Şair Ritsos, Ressam Katrakis, vb.

Kültür Emperyalizmi üzerine konuşmalar

SANAT

Fethi Naci

Türk İntelligensia'sının Batıya Karşı Tutumu

— II —

G. DİNO. — Bu konuşmada kültür problemini bu şekilde ele almak gerekiyor şüphesiz; sen de Pertev de bu konuda örnekler vererek yeterli açıklamalar yaptınız. Yani emperyalizm kavramının kültür alanında da sözünün edilebileceğini gösterdiniz. Fakat öyle sanıyorum ki Ferit soruyu daha başka bir alanı kastederek soruyor. Yani bugün Türkiye'de batılılaşmaya karşı koyuş, Batı'yı toptan yadsıma gibi bazı davranışlar var; bunu nasıl tanımlıyalım, bu soruya nasıl cevap verelim? Problem şu: bugün Türkiye için Batı kültürü iyi midir kötü müdür? Bizim işimize yarar mı yaramaz mı? Bazı kişiler kötüdür, zararlıdır diye feryat ediyorlar; biz batılı olmıyacağız. batıyı istemiyoruz, başka şey yapacağız (ya da yapıyoruz), diyorlar.

F. EDGÜ. — Evet, bence de sorun, esas sorun bu. İtiraf edeyim ki, soruları hazırlarken, Pertev bey ve Abidin kadar geniş düşünmemiştim. Ama, madem ki kültür söz konusudur, bütün bu sözü edilen kültür etkinlikleri, değerleri ve görünüşleri ne olursa olsun, çocukların oyunlarından, resimli dergilerinden tutun da iyi ya da kötü filimlere değin, hepsi istesek de istemesek de kültür kavramının içine girecektir. İçinde yaşadığımız çağda kültür sorunları büyük değişiklikler göstermektedir. Örneğin bugün, Abidin'in de az önce örneklerini verdiği gibi, bir Amerikan uygarlığı var ki, az gelişmiş, çok gelişmiş demeyip bir çok ülkede etkisini gösteriyor. Yaşama biçimleri değişiyor halkların. Bu uygarlık köksüz bir uygarlıktır, büyük bir geçmişi yoktur, ve özellikle teknik bir uygarlıktır. Hümanizması daha kurulmamıştır. Bugün kültür sorunlarının değişiklik gösterdiğini söylerken bunları düşünüyordum. Ama burda çağımızın kültür sorunları üstünde tartışacak değiliz. İşin bu yanını geçmek ve tartışmamızın sınırlarını Güzin hanımın belirttiği gibi, bugün Türkiye açısından değerlendirerek çizmek zorundayız daha fazla dağılmamak için. Batı kültürü karşısında kendini sorguya çeken çekirdek durumundaki Türk intelligensia'sının Batı'ya karşı değişen tutumuna getirelim sözü, ne dersiniz?

A. DİNO. — Eğer bu soruna ilişecek olursak, bir kez, ilkin bizdeki kültür tarihini kurcalamamız gerekecek. Yâni, Türkiye'de kültür emperyalizminin ilk saldırısı Amerikan saldırısı mıdır, yoksa bunun başka çeşitleri mi olmuştur daha önce? Bence, en kestirme yoldan özetlemek gerekirse, bir kez, Arap ve Acem emperyalizminin saldırısını söz konusu etmek gerekecek. Garip bir saldırıdır bu. Çünkü güçlü olan devlet bizdik, öyle olduğu halde kültür alanında, yenik düşen ulusların, Arapların, Acemlerin etkisine girdik. Onların kültürlerine gereğinden fazla yer verdik. Tabii bu, az önce Boratavın da söylediği gibi, halkın geniş tabakalarına ait bir sorun değildi. Daha çok dar bir saray bir aydın çevresine aitti. Ama ne olursa olsun kendi kültürümüzden cayıp yabancı iki kültüre gereğinden fazla yer vermişiz.

G. DİNO. — Sorunu bu şekilde ortaya koyunca iş daha da genişliyor. Çünkü kültür alanındaki Osmanlı-İran ya da Osmanlı-Arap ilişkilerine eş bir başka örnek var: Yunan-Roma örneği. Roma Yunan'ı yeniyor ama, Yunan kültürü Roma'yı fethediyor. Demek istediğim Tarih boyunca böylesi örneklerle karşılaştığımız. Sanıyorum ki asıl sorun bunun etrafında dönüyor.

A. DİNO. — Yani demek oluyor ki, bir ulusun başka bir ulusu kültürüne yer vermesi, mutlak dıştan gelen, daha güçlü bir emperyalizme kurban olduğu anlamına gelmiyor. Şu ya da bu nedenle, bir ulus kendi kültüründen vazgeçip yabancı kültürlere düşünce ve sanat alanını şu ya da bu ölçüde bırakabiliyor. Bu birinci sorun, bunu belirtmekte fayda var. Bundan sonra sanıyorum ki, Osmanlı İmparatorluğunun son zamanlarında, bu kez bambaşka nedenlerle gene yabancı kültürlere yer verdik. İlk etkilerden biri sanırım Alman etkisi olmuştur. I. Dünya savaşından önce ve I. Dünya savaşı sırasında Almanya ile siyasal ve askerî bazı yakınlaşmalar olmuştu. Bunun sonucu olarak da, imparator Wilhelm gibi uçları kalkık bıyıkları hepimiz bilir ve tanırız, çevremizde Alman kültürüne gereğinden çok önem veren kişiler vardı. Bundan sonraki etki sanırım İngiliz etkisi olmuştur. Bu tipleri de tanıdık. Bunlar çoğunlukla Shakespeare'i önemsemek şeklinde ortaya çıkmadı da giyim-kuşam Londra modası alanında güçlü izler taşıdılar.

F. EDGÜ. — Bunlardan önce bir de Fransız etkisi var tabiî. Bugün aydınlarımız ve sanatçılarımız üstünde etkisini eskisi kadar değilse de, gene de sürdürüyor.

A. DİNO. — Fransız etkisi önce mi sonra mı pek kestiremiyeceğim. Bir arada sanıyorum. Çünkü Tanzimattaki etki, hem İngiliz, hem Fransız etkisi şeklinde görülmüştür. Ama Alman etkisi de yabana atılmamalı. Bir çok alanlarda Prusyalılıktan bugün bile vazgeçmedik. Nazi ideolojisi de caba. Alman ırkçılığının etkisi I. Dünya savaşından önce erişti bize-ideoloji olarak.

G. DİNO. — Kültür alanında doğrudan doğruya Fransız etki-

DESEN: FERİT ÖNGÖREN

si... ve uzun yıllar devam etmiştir bu... Amerikan baskısına kadar.

A. DİNO. — Onu da sayacaktım tabii. Fransız kültürünün baskısını hepimiz biliyoruz, giyim-kuşam, döşeme, konuşma, hepimizde devam eden o kusur, konuşmalarımız sırasında gereğinden çok fransızca sözcükler kullanma... edebiyatta yalnız fransız edebiyatını izleme ve buna benzer tutumlar sanat ve düşünce alanımızda Türk kültürüne pek az yer bırakan bir eğilim olmuştur. II. Dünya savaşından sonra da (ama gerçekte daha önce başlamıştır bu eğilim) bunun yerini bir ölçüde Amerikan kültürü aldı. Günümüzün, bu alandaki başlıca sorunu da budur sanıyorum.

Bana öyle geliyor ki kültürde boşluk yoktur. Yani, eğer yaşamamızda yabancı kültürler bu kadar yer kaplamışlarsa, bu her şeyden önce kendi kültürümüzü yeterince geliştirmemiş olmamızdan ileri geliyor. Bugün bir tılsım gücüyle bütün yabancı kültürleri ortadan kaldırsak, tam anlamıyla bu kültürlerin yerini alacak bir Türk kültürünü ortaya koyacak hazırlıkta değiliz. Türk kültür kaynaklarını gereğince incelemiş bulunmuyoruz. Bana öyle geliyor ki, bir çok dostlarımızın yaptığı gibi işi Hititlerden ya da Yunan ve Latinlerden başlatmaktansa, öncelikle Anadolu toprağı üstündeki ilk Türk kültürünü yaratan insanların, Selçukluların kültürlerini iyice kavramamız daha yararlı olur. Bu kültür güçlü bir kültürdür. Gözle görülür mimarlık eserleri ortada. Örneğin bu mimarlık eserleri üstünde yeterince bir inceleme yaptık mı? Bence yapmadık. Avrupa'da Selçuk mimarisine çok yakın olan Roma mimari sanatı üstüne yüzlerce kitap, resimli fotoğraflı yüzlerce inceleme kolaylıkla bulunabilir. Bunun dışında, tanıdığım her Fransızın Roman sanatı üstünde derin bir bilgisi ve sonsuz bir ilgisi vardır. Zaman zaman geziler düzenlenir. Fransa'nın bir ucundan bir ucuna, bütün Roman kiliseleri gezilir. İşte bu sanatın tam karşılığı olan Selçuk mimarisi bizde nedense tamamiyle bir kıyıya itilmiş gibidir. Belki, bu yapıların çoğu yıkıntı halindedir, yeterince onarılmamışlardır. Herhangi birimize, kültürü en geniş olanımıza bile Selçuk mimarisi üstünde sorular sorulacak olsa, öyle sanıyorum ki alacağımız cevaplar oldukça ilkel olacaktır. Elbette ki Selçuk kültürü yalnızca mimari değildir; başlıca üç büyük yaratıcısı üstünde bir takım bilgilerimiz var: Mevlâna üstünde epey söz söylendi ama gene de skölastik dışı yeterince düşünüldüğünü, hele yazıldığını sanmıyorum. Çünkü ne Mevlâna'yı ne de diğerlerini tam olarak anladığımızı belirten eserler yok ortada. Bugüne değin yapılan çalışmalara, ilk çalışmalar gözüyle bakıyorum. Yunus için de öyle: Bence Yunus çok derinleştirilmesi gereken bir konudur; Yunus ve Mevlâna yalnız bir şiir değil, aynı zamanda bir felsefe bir dünya görüşüdür. (Pertev, bilmem bu felsefe ve dünya görüşü üstünde ne diyecektir?) Yunus konusunda Sabahattin Eyüboğlu önemli bir adım atmıştır. Gölpınarlı'yı da bilmek ve anmak gerek. Yunus'un ve Mevlâna'nın yanısıra bir de Hacı Bektaş var. O da, bana kalırsa bu iki büyüğün yüceliğinde bir kişi. Hacı Bektaş'ın da bir ağırlığı, bir felsefesi vardır. Bu da ortaya çıkarılmış değildir yeterince. Bunların dışında, Selçuk devrinde, belki daha az önemli, ama gene de önemli bir çok kişiler daha vardır. Bunların bazıları yalnız şiir ve tasavvufla uğraşmamıştır; siyasi bir görüşü, siyasi bir felsefesi olanları da vardır. Örneğin İbni Bibi gibi bir insan, başlıbaşına bir çok incelemenin konusu olabilir. Özetlemek gerekirse, diyeceğim ki, kültürümüzü bütün yönleri ile ortaya çıkarmış değiliz. Anadolu Türkleri için en önemli kaynak olan Selçukluları bile gerçekten tanımıyoruz. Ve bu yüzden yabancı kültürleri ortadan kaldıracak olsak kendi kültürümüzü tam anlamıyla belirten kitaplar, çalışmalar, araştırmalar elimizin altında olmadığından, ortada kültür adına pek bir şey kalmayacak. Yabancı kültürlerin üstümüzde bunca etki bırakmaları da, çalışmalarımızın yetersizliğinden ileri gelmektedir. Dediğim gibi, insanların kültür ihtiyaçları öylesine kesin ki, tam bir yerli çalışma yapılmadıkça ister istemez tekellikle yabancı kaynaklara başvurma eğilimi baş gösterecektir.

Gelecek hafta

KÜLTÜR EMPERYALİZMİNE NASIL KARŞI ÇIKILIR?

ULUSAL TURİSTİK

TURGUT UYAR

TÜRK şiirinde ulusal uyanışın, Genç Kalemler'le başladığını sanmakta bir yanlışlık, hiç değilse küçük bir acelecilik vardır. Şiirde, tümüyle edebiyatta, sadece dil kaygısını önde tutmak ulusallık demek olmamalıdır. Dil, kuşkusuz, ulusal olmanın en önemli en vazgeçilmez ögelerinden biridir. Ama dil bilincine varmış olmak sadece bir başlangıçtır. Yabancı etkilerden sıyrılmaya bir ilk adım.

Önemli olan, dil'in içerdikleri, yaşamada ve kültürde içerdikleri, halkın hayatından, yüzyıllardan bu yana taşıyıp getirdikleridir. Ulusal ve yerel olmak, dil'le birlikte bunların da bilincine varmakla mümkündür.

Türk şairi, uzun süre pek farketmedi bunları. «Elhân-ı Şitâ» yerine, «Kış Ezgileri» demenin, bir çok şeyi halle yeteceğini sandı.

TÜRKİYE'DE şâir milleti, birbuçuk yüzyıldır, pek farkına varmadan bir sınıf seçme sorununu yaşamaktadır. Bu yüzden, ortam olarak arı türkçeyi seçmesi olumlu bir belirtidir. Geleneği, sürdürme ya da yenileme gibi davranışlar bile bir seçmeyi belirler bir bakıma. Tarihsel akış, önüne durulmaz bir oluşla keskinleştirmektedir toplumsal sınıfları. Çıkışı başından beri kentli olan türk şâirinin yaşadığı bunalım trajik bir bunalımdır. İşin daha trajik olan yönü, bu bunalımın hedefini seçememesi, bu yüzden yanlış yönelişlere düşmesidir. Suçlanmamalıdır. Çünkü tek tek, her sorumlu türk şâiri, bir uzun süreci kendi hayatında, kendi deneyinde yaşamak zorunluğunu duymuştur.

Türk şâiri, dilinin, bu dilin yaşamadan taşıyıp getirdiklerinin bilincine varmıştır. Seçimini de bu bilince yaslamaktadır.

YALNIZ bu arada çok önemli bir yanlışlığa düşülmekte olduğu da gözden kaçmamalıdır. Dil'in taşıyıp getirdikleri, yüzeyden anlaşılmakta, yaşanmamakta; yereysellikle, ulusal olmakla, «turistik» olmak durumu biribirine karıştırılmaktadır.

Yeni bir uyanışın eşiğinde, yeni ve büyük bir hata ile karşı karşıyayız. Sağlam bir ulusal kültüre, en azından sağlam bir ulusal sezgiye varmadan, birtakım çok yeni, ya da tam tersi, arkaik deyimler, biçimler kullanarak yaşama biçimimizden, geleneklerimizden bir turist gibi yararlanarak varamayız ulusal şiire.

BİZİM SAĞCILAR DA "AV" A HAZIRLANIYOR!

Yunanistan'da yapılan faşist darbe, «komünist avı» adı altında Türkiye'deki bütün ilericileri ve devrimcileri yoketmek özlemi içinde bulunan bizim sağcıların cüretlerini adamakıllı artırdı. Hele, Çetin Altan'ın İzmir gezisi sırasında aldatılmış bazı kimselerin zavallıca giriştikleri başarısız sindirme harektelerinin Bâbıâli basını tarafından gerçeklere aykırı şekilde büyütülerek yansıtılması, sağcı kalemleri, iki ülke arasında paralel kurarak Türkiye'de de «av»ın yakında başlayacağı ümidine kaptırmış görünüyordu.

Bâbıâlide Sabah Gazetesi'nde «Adıdeğmez» müstear ismiyle yazan Necip Fazıl, demokrasi karşısında Amerikan taraftarı faşizmi şöyle savundu: «Kral Amerikan menfaatlarına uydukça, kılıcını Şövalye dö Ragastan edası ile taşıyabilir ve herhangi bir Moskof suikastına karşı tedbirli bulundukça tahtından emin olabilir. Türkiye hesabına bugünkü Yunanistan, solların hâkimiyetine geçecek herhangi bir Yunanistan'dan ehvendir.»

Yine aynı gazetede N. Mustafa Polat, Türkiye'deki solcuları şöyle tehdit etti: «Genel Kurmay Başkanı'nın komünizmin ezilmesine dair emri tatbik edildiği gün Türkiye ne Endonezya'ya ne de Yunanistan'a benzeyecektir. İnsan hak ve hürriyetlerine kastedenlere verilecek cevap korkunç olacaktır. Unutmayınız: Müslümanların şamarı, dünkü vilâyetimiz Yunanistan'da yediğiniz tokata benzemez!»

Faşizme övgü

Aynı yazar, ertesi gün de, İzmir Olayı'nı söz konusu ederek tehditlerini tekrarlıyordu: «Günlerdir halkı tahrik ediyorlar; toplulukları isyana teşvik ediyorlar. Bütün vaveylâlardan sonra İzmir'de yapılan bir toplantıda TİP'li Çetin Altan dinleyicilerden bir hayli dayap yiyip, polisin himmetiyle ancak kurtulabiliyor. Bu, tahriklerin ilk meyvesi... Daha neler ve neler olur? Orasını allah bilir!»

Haber Gazetesi'nde Atıf Sakar da Yunanistan'daki «solcu» tasfiyesini hararetle alkışladı: «İkinci Dünya Harbinden sonra memleketin kaderine hükmetmek isteyen komünistler, çok kanlı bir savaştan sonra tasfiye edilmişlerdi. O kanlı badire Yunanistan'a çok pahalıya mal olmuştu. Bunu çok iyi bilen ordu ve bugünün Yunan aydını, memleketi yeni baştan bir kanlı maceraya sürüklemek isteyen solculara daha ilk anda darbeyi indirmişlerdir. Bunda isabet de vardır.»

Tercüman'ın Ahmet Kabaklı'sı, sol cepheyi ezmek için askerî bir darbeye dahi lüzum görmüyordu: «Şimdi, Yunan darbecilerine faşist, Amerikan uşağı filân demek suretiyle akıllarınca bizim orduya lâf atıyorlar. Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla demek istiyorlar. Aslında telâşları boşuna. Bizimki demokrasiye, devlete bağlı, askerlik şan ve şerefini düşünür, milli bir ordudur. Komünistleri yok etmek içinse, ihtilâle filân lüzum yok, sayıları yuvaları bellidir. İlk kıpırdanışta hepsi armut gibi toplanacaktır.»

Yeni İstanbul Gazetesi'nde Ergun Kaftancı da faşistlerin darbesini överek aynı şeyin Türkiye'de de tekrarlanmasını temenni ediyordu: «Harekât ister faşistlerin, ister Nazilerin olsun, ama Yunan milliyetçilerine de helâl olsun!.. Şu veya bu yolla, komünistler dünyanın her yerinde buna benzer şamarlar yiyeceklerdir. Sıra elbette Türkiye'ye gelecek, bir buhran içine itilmeğe çalışılan memleketimiz, sol'dan ve komünizm'den Yunanistan gibi tamamen temizlenecektir.»

"Yakarız!"

Bugün Gazetesi Başyazarı İzzet Mühürdaroğlu ise, ordu yüksek komutanlarını, devrimcilere karşı faşist bir darbede bulunmağa açıkça teşvik ediyordu: «Bizler komünistleri herkesten iyi tanırız. Allah korusun, bir gün Türkiye için hareket planlarını tatbike yeltenirlerse, ilk teşebbüs edecekleri şey, şanlı Türk ordusunu silâhtan tecrid etmektir. Bu hakikatleri dile getiren ve esasen uyanık olan ordumuzu, daha da uyanık hale getirmek azmi içinde bulunan Sayın Genel Kurmay Başkanı'nı hararetle destekliyoruz. Milliyetçi hüviyetiyle, yazı ve konferanslarıyla bu yoldaki vazifesini de başarı ile yapan General Faruk Güventürk'ü anlayışla karşılıyoruz. Aşırı solcular, beynelmilel komünizm uşakları, Türk Ordusunu daima karşılarında kahredici bir hüviyetle göreceklerdir.»

Aynı gazetede Mehmet Şevket Eygi de tehditlere katıldı: «Türkiye Vietnam'a benzemeyecektir. Benzetmek isteyen kızıl muhafız taslaklarını kısa yoldan Stalinlerine kavuşturacak imanlı Türk halkı ve ordu tetikte beklemektedir. Kıpırdanmasınlar, yakarız!»

Allah için fakire bir sadaka!

Yeni İstiklâl'de ve Bugün'de defalarca yazdım, "Küfür gazetelerini almayınız. Camilere, evlere sokmayınız!" diye. Bizim feryadımızın ne hükmü olur ki... Herkes bildiğini okuyor. Müslüman gazeteleri okunmuyor, küfür gazeteleri 100 Binlerce satıyor. Hele iş sahiplerimizin, ilanlarıyla hep o gazeteleri besliyorlar. Çıkalı 4 ay oldu. Hususî ilân durumumuzun fecaatini görüyorsunuz. Lütfen ve merhameten, bir-iki firmanın verdiği ilân dışında hiçbir şey yok. Hani nerede o binlerce müslüman sanayiciler, tüccarlar, işadamları? Nerede müslüman arasındaki işbirliği, tesanüt ve yardımlaşma?

MEHMET ŞEVKİ EYGİ
(Bugün - 25.4.1967)

Memleket Meselesi!

İstanbul sosyetesi Esen Çifçi'nin nişanını kutladı hafta sonunda. Hilton'un rufunda güzel, kalabalık bir nişan kokteyli, kokteylin misafirleri de birbirinden şık. Çiçekler, güller, şifonlar içinde dalgalanan kalabalık bir bahar defilesine benziyordu. Şıklığın ağırlık merkezi Esen Çifçi ve İlter Çifçi idi tabii. Esen Çifçi, saçlarını kesmiş, arasına bir gül iliştirmiş, filiz rengi organzadan üstü pembe güllü uçan bir elbiseyle çok tatlı bir nişanlı. İlter Çifçi, lâcivert şifondan stras kemerli elbisesi güzel topuzu, nefis bileziğiyle şık bir kaynana. Damadın annesi, Muhteşem Tığrak, fildişi rengi takımıyla şık ve hoş bir kaynana...

AKŞAM
(27.4.1967)

haftanın karikatürü

ZEUS — ALLAH, ALLAH...

Ali Ulvi — Cumhuriyet

GÜDÜMLÜ RADYOAKTİVİTE!

Farzediniz ki, Amerika ile balıda bir müdafaa cephesi kurdunuz.

Solcu düşüncelerle sapıtanlar buna da itiraz edebilirler. Hem de ne derler biliyor musunuz? Aynen alıyorum: "Büyük ihanet, Türkiye'nin doğu bölgesi kirletildi! Bunun için 35 Bin kilometrelik bir istihkâm sahası kuruldu."

İşte solcu dergi böyle yazıyor: "Bir savaş halinde Sovyet ordularının geçmemesi için" bu ölçüde Doğu bölgemizin kirletildiğini söylüyor.

Daha saçması var: "Bu mayınlar Türkiye'yi mahvetmek için yerleştirilmiştir!" Evet, atom silâhlarının neşrettiği radyoaktivitenin zararları vardır, ama, bu mayınlar bizi değil, üzerinden geçmek isteyecek istilâ ordularını mahvedecektir.

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 24.4.1967)

ANT'IN NOTU: Kastedilen solcu dergi ANT'tır. Ancak ANT'ta 35 Bin Kilometrelik bir sahadan bahsedilmemiştir. Çünkü Kilometre bir alan ölçüsü değildir! Kaldı ki, 35 Bin Kilometre'lik bir şerit, değil Türkiye'yi, dünyayı saracak uzunluktadır. Nükleer mayınların bizi değil, istilâ ordularını mahvetmesine gelince, bu da herhalde Orhon'un bildiği gizli bir silâh olmalıdır. Yani radyoaktivite Türklere dokunmayacak, sadece düşmanı mahvedecektir. Aklınla bin yaşa sen tonton Orhan Seyfi!

ANT • Haftalık Siyasî Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSSUUD CADDESİ, TAN HANI, 302, SİRKECİ - İSTANBUL • Tel: 27 81 09 • Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL

Dizildiği ve basıldığı yer: TAN MATBAASI • Abone şartları: Yıllık 60 Lira, Altı aylık 30 Lira, Üç aylık 15 Lira • Yurt dışı abonelere posta ücreti ilâve edilir • İlân: Santimi 25 Lira, yayın ilânları %20 indirimlidir • 5 santimlik kutu yayın ilânları en az dört sayı yayınlanmak şartıyla 50 Lira'dır.